

Univerza na Koperju

PROBLEMATIKA DUNAJSKIH KRISTALOV Z VIDIKA DRUŽBE ALUKOMEN

AVTORJI:

Petra Dragovan

Urška Šutar

Vid Hribar

Živa Pezdirc

PEDAGOŠKA MENTORJA:

doc. dr. Gregor Dugar

prof. dr. Miha Juhart

DELOVNA MENTORJA:

Roman Završek

Ivanka Grmek

KOORDINATORKI PROJEKTA:

Darja Rabzelj

Maruša Veber

Projekt delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, 1. razvojne prioritete »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti ter prednostne usmeritve« 1.3. »Štipendijske sheme«, v okviru potrjene operacije »Po kreativni poti do praktičnega znanja«.

KAZALO

1	PРАВНА ANALIZA RAZMERJA MED DRUŽBO MABRA INŽENIRING D.O.O. IN REPUBLIKO SLOVENIJO	5
1.1	INSTITUT MENJALNE POGODBE	5
1.1.1	ZAKONSKA UREDITEV INSTITUTA MENJALNE POGODBE	5
1.1.2	DEJANSKO STANJE V PRIMERU DUNAJSKI KRISTALI	5
1.2	MENJALNA PREDPOGODBA	6
1.2.1	ZAKONSKA UREDITEV INSTITUTA PREDPOGODBE	6
1.2.2	DEJANSKO STANJE V PRIMERU DUNAJSKI KRISTALI	6
1.2.3	ANEKSA 1 IN 2 K MENJALNI PREDPOGODBI	7
1.3	POGODBENA KAZEN	9
1.3.1	ZAKONSKA UREDITEV INSTITUTA	9
1.3.2	DEJANSKO STANJE V PRIMERU PROJEKTA »DUNAJSKI KRISTALI«	9
1.4	PRIGLASITEV STRANSKE INTERVENCIJE	10
1.4.1	ZAKONSKA UREDITEV	10
1.4.2	DEJANSKO STANJE V PRIMERU DRUŽBE ALUKOMEN	10
2	PРАВНА ANALIZA RAZMERJA MED DRUŽBO MABRA INŽENIRING D.O.O. IN DRUŽBO ALUKOMEN HOLDING D.D.	12
2.1	POVZETEK DOGAJANJA	12
2.2	PODJEMNA POGODBA	13
2.3	IZVRŠILNI POSTOPEK	14
2.3.1	ZAKONSKA UREDITEV	14
2.3.2	IZVRŠBA NA SREDSTVA, KI JIH IMA MABRA PRI ORGANIZACIJAH PLAČILNEGA PROMETA	15
2.3.3	ZAKONSKA UREDITEV RUBEŽA TERJATVE	15
2.3.4	RUBEŽ TERJATVE V PRIMERU ALUKOMNA	15
2.3.5	PRENOS TERJATVE	16
2.3.6	PRENOS TERJATVE V IZTERJAVO V OBRAVNAVANEM PRIMERU	16
3	PРАВНА ANALIZA DAVČNEGA RUBEŽA DELOVNIH STROJEV DRUŽBE ALUKOMEN	18
3.1	POVZETEK DOKUMENTACIJE	18
3.1.1	SKLEP O USTAVITVI DAVČNE IZVRŠBE – 2.10.2013	18
3.1.2	SKLEP O DAVČNI IZVRŠBI NA PREMIČNINE – 2.10.2013	18
3.1.3	DOKUMENTACIJA GLEDE UGOVORA TRETJIH NA PRODAJO PREMIČNIH STVARI DRUŽBE ALUKOMEN	18
3.1.4	RUBEŽNI ZAPISNIK – 7.10.2013	18
3.1.5	OBVESTILO O OKLICU IN OKLIC PRVE JAVNE DRAŽBE – 14.11.2013	18
3.1.6	ZAPISNIK O POTEKU PRVE JAVNE DRAŽBE – 28.11.2013	18

3.1.7	ZAPISNIK O POTEKU DRUGE JAVNE DRAŽBE – 9.4.2014	19
3.1.8	UGOVOR ZOPER DELO IN POSTOPEK URADNE OSEBE NA JAVNI DRAŽBI – 14.4.2014 .	19
3.1.9	ODLOČBA O UGOVORU ZOPER DELO IN POSTOPEK POOBlašČENE URADNE OSEBE DAVČNEGA ORGANA NA JAVNI DRAŽBI PREMIČNIN – 17.4.2014	19
3.1.10	PREDLOG ZA RAZVELJAVITEV ODLOČB DAVČNEGA URADA PO NADZORSTVENI PRAVICI – 3.6.2014.....	19
3.1.11	TOŽBA V UPRAVNEM SPORU – 12.9.2014.....	20
3.1.12	SKLEP O ZAVRŽENJU IN ODLOČBA OD ZAVRNITVI – 20.3.2015.....	20
3.1.13	REVIZIJA – 30.4.2015	20
3.2	NEMOŽNOST IZPODBIJANJA AKTOV – POSEG V PRAVICO DO PRITOŽBE.....	21
3.3	KRŠITVE MATERIALNEGA PRAVA.....	25
3.3.1	KRŠITVE DOLOČB ZAKONA O FINANČNEM POSLOVANJU, POSTOPKIH ZARADI INSOLVENČNOSTI IN PRISILNEM PRENEHANJU	25
3.3.2	PREPOVED IZVRŠBE NA DELOVNE STROJE PRAVNE OSEBE.....	25
3.4	KRŠITEV PROCESNEGA PRAVA.....	28
3.4.1	KRŠITEV PRAVIL DOLOČITVE CEN NA JAVNI DRAŽBI	28
4	EKONOMSKA ANALIZA PODJETJA ALUKOMEN.....	30
4.1	UVOD	30
4.2	IZDELIČNI SPLET	31
4.3	FINANČNA ANALIZA PODJETJA.....	32
4.4	STRATEGIJE PODJETIJ.....	33
4.5	ANALIZA MAKROEKONOMSKEGA OKOLJA– PEST ANALIZA DRŽAVE	35
4.5.1	POLITIČNO-PRAVNO OKOLJE	35
4.5.2	EKONOMSKO OKOLJE	36
4.5.3	SOCIALNO OKOLJE	36
4.5.4	TEHNOLOŠKO OKOLJE	37
4.6	SWOT ANALIZA	38
4.7	OGLAŠEVANJE.....	40
4.8	KONKURENČNA ANALIZA	41
4.9	PORTERJEVA ANALIZA	43
5	ZAHVALA.....	44
6	VIRI IN LITERATURA	45
6.1	MONOGRAFIJA	45
6.2	ZAKONODAJA	45

1 PRAVNA ANALIZA RAZMERJA MED DRUŽBO MABRA INŽENIRING D.O.O. IN REPUBLIKO SLOVENIJO

1.1 INSTITUT MENJALNE POGODBE

1.1.1 ZAKONSKA UREDITEV INSTITUTA MENJALNE POGODBE

Obligacijski zakonik (OZ)¹ v 528. in 529. členu določa, da se z menjalno pogodbo vsak pogodbenik zavezuje nasproti svojemu sopogodbeniku, da mu bo izročil zamenjano stvar, tako da bo ta pridobil lastninsko pravico. Predmet menjave so lahko tudi druge prenosljive pravice. Iz menjalne pogodbe nastanejo za vsakega pogodbenika obveznosti in pravice, ki nastanejo iz prodajne pogodbe za prodajalca.

1.1.2 DEJANSKO STANJE V PRIMERU DUNAJSKI KRISTALI

Mabra inženiring d.o.o. (v nadaljevanju Mabra) in Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju RS), sta sklenili menjalno predpogodbo z namenom, da bi se kasneje sklenila menjalna pogodba, na podlagi katere bi RS pridobila v last in posest dva stolpiča Dunajskih kristalov, stoječa na parceli 618/33 in 618/34, k.o. Stožice, v ustreznem solastniškem deležu. Mabra bi v zameno pridobila v last in posest prostore Inštituta za varovanje zdravja - nepremičnine s parcelnimi št.: 2672, 2669, 2670, 2671, vl. št. 76, k.o. Tabor, v polnem lastniškem deležu. Z menjalno predpogodbo sta se stranki zavezali, da bosta v roku enega mesca od izpolnitve pogojev, ki so v menjalni predpogodbi določeni, sklenili menjalno pogodbo.

Do sklenitve menjalne pogodbe ni nikoli prišlo, ker je RS zatrjevala, da Mabra ni pravočasno izpolnila svojih obveznosti.

¹ Uradni list RS, št. 97/07

1.2 MENJALNA PREDPOGODBA

1.2.1 ZAKONSKA UREDITEV INSTITUTA PREDPOGODBE

Predpogodba je po 33. členu OZ pogodba, s katero se prevzema obveznost, da bo pozneje sklenjena druga, glavna pogodba. Predpisi o obliki glavne pogodbe veljajo tudi za predpogodbo, če je predpisana oblika pogoj za veljavnost pogodbe. Predpogodba veže, če vsebuje bistvene sestavine glavne pogodbe. Na zahtevo zainteresirane stranke naloži sodišče drugi stranki, ki noče skleniti glavne pogodbe, naj to stori v roku, katerega ji določi. Sklenitev glavne pogodbe se lahko zahteva v šestih mesecih od izteka roka, določenega za njeno sklenitev, če ta rok ni določen, pa od dneva, ko bi po naravi posla in okoliščinah pogodba morala biti sklenjena. Predpogodba ne veže, če so se okoliščine od njene sklenitve toliko spremenile, da niti ne bi bila sklenjena, če bi bile okoliščine takrat takšne.

1.2.2 DEJANSKO STANJE V PRIMERU DUNAJSKI KRISTALI

Med Mabro in med RS je bila 9.3.2010 sklenjena menjalna predpogodba. Namen sklenitve predpogodbe je bil, da bi se kasneje sklenila menjalna pogodba, na podlagi katere bi RS pridobila v last in posest dva stolpiča Dunajskih kristalov, stoječa na parceli 618/33 in 618/34, k.o. Stožice, v ustreznem solastniškem deležu. Mabra pa bi v last in posest pridobila prostore Inštituta za varovanje zdravja - nepremičnine s parcelnimi št.: 2672, 2669, 2670, 2671, vl. št. 76, k.o. Tabor, v polnem lastniškem deležu. Z menjalno predpogodbo sta se stranki zavezali, da bosta v roku enega meseca od izpolnitve pogojev, ki so v menjalni predpogodbi določeni, sklenili menjalno pogodbo.

RS in Mabra sta se v predpogodbi zavezali, da bosta sklenili menjalno pogodbo, ko bodo kumulativno izpolnjeni naslednji **pogoji**:

- Mabra bo v zemljiški knjigi vpisana kot imetnica lastninske pravice na dveh stolpičih Dunajskih kristalov;
- iz stanja zemljiške knjige bo izhajalo, da sta stolpiča prosta vseh bremen in pravic tretjih oseb;
- za oba stolpiča, stoječa na omenjenih nepremičninah, bo izdelan in vložen etažni elaborat, s katerim bo predmet menjave na strani Mabre točno določen;
- Mabra bo za omenjena stolpiča pridobila pravnomočno uporabno dovoljenje.

Stranki sta se zavezali, da bosta sklenili menjalno pogodbo **v roku enega meseca** od izpolnitve vseh zgoraj navedenih pogojev, vendar najkasneje do izročitve predmetov menjave.

Iz predpogodbe izhaja, da se je Mabra zavezala dokončati izgradnjo teh stolpičev v skladu s Projektno nalogo, ki jo bo izdelal arhitekt Mabre v sodelovanju z RS, najpozneje do **26.03.2010**.

Stranki predpogodbe sta bili soglasni glede vrednosti nepremičnine RS - ta znaša 12.900.000,00 € in glede vrednosti nepremičnine Mabre – ta znaša 12.919.068,50€.

Mabra se je ob podpisu predpogodbe zavezala vložiti predlog za zaznambo vrstnega reda za pridobitev lastninske pravice pri parc. št. 618/24 k.o. Stožice, poočiteni pri vloženi št. 3057 k.o. Stožice (parcela ob podpisu menjalne predpogodbe še ni bila vpisana v zemljiško knjigo, ker je bila že izvedena parcelacija iz katere sta nastali parceli 618/33 in 618/34). Prav tako se je RS zavezala ob podpisu te predpogodbe vložiti predlog za zaznambo vrstnega reda za pridobitev lastninske pravice pri parc. št. 2672, 2669, 2670 in 2671, vse pri vložni št. 76. k.o. Tabor (prostori Inštituta za varovanje zdravja).

RS se je zavezala, da bo prevzela poslovne prostore v stolpičih (Dunajski kristali), pod pogojem, da bo sklenjena menjalna pogodba. Prevzela jih bo najpozneje z dnem **01.07.2010** oziroma v podaljšanem roku do **31.08.2010**, ob tem pa bo Mabra izročila tudi kopije pravnomočnega uporabnega dovoljenja z garancijskimi izjavami izvajalcev in A-teste proizvajalcev za izvedena dela in vgrajene materiale. Mabra pa bo prevzela prostore, določene v predpogodbi, v roku 30 dni od primopredaje nepremičnine na lokaciji »Dunajski kristali«. Obratovalne stroške ter javne dajatve in bremena bosta nosili stranki predpogodbe sami, od primopredaje dalje.

Mabra se je, v primeru zamude z izročitvijo poslovnih prostorov, zavezala RS povrniti škodo, ki bi ji nastala zaradi zamude. Pogodbeni stranki sta opredelili škodo v višini skupnega zneska mesečnih najemnin, ki jih plačuje RS za vse najete poslovne prostore, ki bodo zaradi sklenitve te predpogodbe odpovedani. Če bo škoda, ki jo bo zaradi zamude utrpela RS večja od tega zneska, ima RS pravico zahtevati razliko do polne odškodnine.

Stranki sta v predpogodbi soglašali, da bosta izdajo zemljiškoknjžnih dovolil uredili z menjalno pogodbo.

V predpogodbi sta stranki tudi določili pogodbeno kazen v višini 10% vrednosti predmeta menjave (glej razdelek elaborata »pogodbena kazen«).

1.2.3 ANEKSA 1 IN 2 K MENJALNI PREDPOGODBI

Stranki sta k predpogodbi sklenili tudi Aneks 1, do nameravane sklenitve Aneksa 2 pa ni prišlo.

1.2.3.1 ANEKS 1

Stranki menjalne predpogodbe sta sklenili aneks št. 1 k menjalni predpogodbi, ker bi morala biti Projektna naloga izdelana in potrjena do 26.03.2010, pa ni bila. Stranki ugotavljata, da so razlogi za zamudo na strani Vlade RS, ki ni uspela pravočasno uskladiti prostorskih možnosti, zato sta določili nov rok prevzema Dunajskih kristalov najpozneje z dnem 01.09.2010 oziroma v podaljšanem roku 31.10.2010. Pri tem velja enako kot v predpogodbi, da bo Mabra izročila RS tudi kopije

pravnomočnega uporabnega dovoljenja z garancijskimi izjavami izvajalcev in A-testi proizvajalcev za izvedena dela in vgrajene materiale.

Mabra je aneks podpisala dne 23.06.2010, RS pa šele dne 02.09.2010.

1.2.3.2 ANEKS 2

Mabra je dne 28.10.2010 na MZ poslala dopis z obrazložitvijo stanja projekta in predložila dodatno dokumentacijo. Vsebina tega dopisa je, s prilogami, ki so nastale tekom nadaljnjih usklajevanj do konca leta 2010, zajeta v osnutku aneksa št. 2.

Mabra v enem od svojih dopisov MZ trdi, da so se od sklenitve menjalne predpogodbe pa do vključno 02.11.2010 redno vršili koordinacijski sestanki projektne skupine, sestavljene iz predstavnikov MZ, IVZ in JAZMP na eni strani ter projektanti MABRA inženiring d.o.o. na drugi strani. Projektanti so šele v decembru 2010 izdelali projekte, ki so predstavljali osnovo za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Mabra je pogajanja nadaljevala s posebno komisijo MZ (imenovano 09.11.2010) s prvim sestankom dne 10.11.2010 v prostorih MZ. Mabra zatrjuje, da je bil predlog Aneksa 2 usklajen 21.12.2010, MJU pa je dne 27.12.2010 podalo mnenje, v katerem je predlagalo sklenitev Aneksa 2 in v katerem je še ugotovilo, da izpolnitev pogodbenega roka ni bila bistvena sestavina pravnega posla. V predlogu Aneksa št. 2 je bil določen nov rok za predajo, in sicer do 30.04.2011.

Do sklenitve tega Aneksa 2 ni prišlo, ker je 04.01.2011 komisija MZ po elektronski pošti sporočila, da se namesto aneksa neposredno pristopi k sklenitvi menjalne pogodbe. Predsednica komisije je prek elektronske pošte obvestila Mabro, da jim bodo posredovali predlog menjalne pogodbe, ki naj bi ga uskladili na sestanku dne 06.01.2011. Predloga nikoli niso prejeli, sestanek pa je bil brez obrazložitve odpovedan.

1.3 POGODBENA KAZEN

1.3.1 ZAKONSKA UREDITEV INSTITUTA

Pogodbena kazen je vnaprej določena civilna sankcija za primer neizpolnitve, zamude ali nepravilne izpolnitve pogodbe. Pogodbena kazen utruje pogodbo, saj stranko sili, da izpolni svojo obveznost. Višina pogodbene kazni ni odvisna od nastanka in od višine škode.

Po določbah 247. – 253. člena OZ je pogodbena kazen določen denarni znesek ali priskrbljena kakšna druga premoženjska korist, ki jo bo dolžnik plačal upniku za primer, če obveznost ne bo izpolnjena ali bo z izpolnitvijo v zamudi. Če iz pogodbe ne izhaja kaj drugega, se šteje, da je kazen dogovorjena za primer zamude z izpolnitvijo. Pogodbena kazen pa ne more biti dogovorjena za zamudo z izpolnitvijo denarne obveznosti.

Določba 248. člena OZ določa način določitve pogodbene kazni. Pogodbeni stranki lahko poljubno določita višino kazni, in sicer v skupnem znesku, v odstotku, za vsak dan zamude ali kako drugače. Kazen mora biti dogovorjena v obliki, ki je predpisana za pogodbo, iz katere je nastala obveznost izpolnitve.

Upnik ne more zahtevati pogodbene kazni, če je do neizpolnitve ali zamude prišlo iz vzroka, za katerega dolžnik ne odgovarja (250. člen OZ). Če je kazen dogovorjena za primer neizpolnitve obveznosti, lahko upnik zahteva bodisi izpolnitev obveznosti bodisi pogodbeno kazen. Pravico zahtevati izpolnitev obveznosti izgubi, če je zahteval plačilo pogodbene kazni. Če je kazen dogovorjena za primer neizpolnitve, dolžnik nima pravice plačati pogodbeno kazen in odstopiti od pogodbe, razen če je bil to namen pogodbenikov, ko sta se zanjo dogovorila. Kadar je kazen dogovorjena za primer, če dolžnik zamudi z izpolnitvijo, ima upnik pravico zahtevati tako izpolnitev obveznosti kot pogodbeno kazen. Upnik ne more zahtevati pogodbene kazni zaradi zamude, če je sprejel izpolnitev obveznosti, pa ni nemudoma sporočil dolžniku, da si pridržuje pravico do pogodbene kazni (251. člen OZ). Sodišče na dolžnikovo zahtevo zmanjša pogodbeno kazen, če spozna, da je glede na vrednost in pomen predmeta obveznosti nesorazmerno visoka (252. člen OZ). Upnik ima pravico zahtevati pogodbeno kazen tudi, če ta presega škodo, ki mu je nastala, in celo če mu ni nastala nobena škoda. Če je škoda, ki je upniku nastala, večja od pogodbene kazni, ima pravico zahtevati razliko do popolne odškodnine (253. člen OZ).

1.3.2 DEJANSKO STANJE V PRIMERU PROJEKTA »DUNAJSKI KRISTALI«

Menjalna predpogodba, ki sta jo sklenili Mabra in RS, določa pogodbeno kazen: »V primeru, da v nespremenjenih okoliščinah menjalna pogodba ne bo sklenjena, je dolžna pogodbena stranka, po krivdi katere do sklenitve menjalne pogodbe ne bo prišlo, nasprotni pogodbeni stranki plačati pogodbeno kazen v višini 10% vrednosti predmetov menjave.«

1.4 PRIGLASITEV STRANSKE INTERVENCIJE

1.4.1 ZAKONSKA UREDITEV

v 199. členu določa, da Oseba, ki ima pravni interes, da v pravdi med drugimi zmagata ena od strank (intervenient), se lahko pridruži tej stranki v pravdi.² Intervenient lahko vstopi v pravdo ves čas postopka vse do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku in ves čas postopka z izrednimi pravnimi sredstvi. Izjavo o vstopu v pravdo lahko da intervenient na naroku ali s pisno vlogo. Vloga intervenienta se vroči obema pravnima strankama. Če pa je dal intervenient izjavo na naroku, se vroči prepis zadevnega dela zapisnika samo tisti stranki, ki ni prišla na narok.

V skladu z 200. členom ZPP lahko vsaka stranka oporeka intervenientu pravico do udeležbe v postopku in predlaga, naj se intervencija zavrne, sodišče pa lahko tudi brez izjave strank zavrne intervencijo, če ugotovi, da ni podan pravni interes intervenienta. Do pravnomočnosti sklepa, s katerim se zavrne intervencija, se intervenient lahko udeležuje postopka in se njegova pravdna dejanja ne morejo izključiti. Zoper odločbo, s katero sodišče dopusti intervencijo, ni posebne pritožbe.

Določba 201. člena ZPP določa, da mora intervenient sprejeti pravdo v tistem stanju, v katerem je, ko vstopi vanjo. V nadaljnjem teku pravde ima pravico dajati predloge in opravljati vsa druga pravdna dejanja v rokih, v katerih bi lahko to storila stranka, ki se ji je pridružil. Če je intervenient vstopil v pravdo do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku, ima pravico vložiti tudi izredno pravno sredstvo. Če vloži intervenient pravno sredstvo, se izvod njegove vloge vroči tudi stranki, ki se ji je pridružil. Pravdna dejanja intervenienta imajo pravni učinek za stranko, ki se ji je pridružil, če niso v nasprotju z njenimi dejanji. S privolitvijo obeh pravnih strank lahko vstopi intervenient v pravdo kot stranka namesto stranke, ki se ji je pridružil.

Po določbi 202. člena ZPP lahko kot intervenient vstopi v pravdo tudi oseba, na katero se sodna odločba neposredno nanaša. Ta oseba ima položaj enotnega sospornika. Intervenient s položajem enotnega sospornika lahko vloži izredno pravno sredstvo tudi v pravdi, ki se je do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku ni udeležil kot intervenient.

1.4.2 DEJANSKO STANJE V PRIMERU DRUŽBE ALUKOMEN

Po našem priporočilu je Alukomen priglasil stransko intervencijo v postopku pred sodiščem, ki teče med Mabro in RS zaradi pogodbene kazni. Menimo, da je tako postopanje smiselno, saj bi tako družba Alukomen dobila dostop do listin, ki se v postopku uporabljajo, ter tako pridobila nove pomembne informacije. Prav tako bi družba Alukomen lahko v postopku aktivno sodelovala in

² Določba 199. člena Zakon o pravdnem postopku (ZPP; Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US in 48/15 – odl. US).

morebiti s svojimi procesnimi dejanji pripomogla k temu, da bi Mabra z zahtevkom na plačilo pogodbene kazni zoper RS uspela, kar bi pomenilo, da bo družba Alukomen v stečajnem postopku nad Mabro dobila poplačan vsaj del terjatve do Mabre.

Glede na to, da je bila prigrasitev vložena pravočasno in da ima Alukomen po našem mnenju pravni interes, pričakujemo, da bo sodišče odobrilo vlogo za prigrasitev stranske intervencije družbe Alukomen. Na odobritev sodišča še čakamo, po odločitvi pa bomo razmislili o nadaljnjem postopanju v tem sporu.

2 PRAVNA ANALIZA RAZMERJA MED DRUŽBO MABRA INŽENIRING D.O.O. IN DRUŽBO ALUKOMEN HOLDING D.D.

2.1 POVZETEK DOGAJANJA

Med družbama Mabra in Alukomnom³ je bila 11.02.2009 sklenjena podjemna pogodba, s katero se je Alukomen d.d. zavezal proti plačilu izvesti določena dela na stanovanjskem delu v poslovno stanovanjskem naselju »Dunajski Kristali«. Pogodbi je bilo kasneje dodanih enajst aneksov. Alukomen je dela izvedel, ni pa dobil plačila. Zato je dal predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine na sredstva, ki jih ima Mabra inženiring d.o.o. pri organizacijah plačilnega prometa. Sklep o izvršbi je postal pravnomočen 03.12.2013. Ker Mabra pri omenjenih organizacijah ni imela sredstev, iz katerih bi se Alukomen lahko poplačal, je Alukomen 17.01.2014 vložil predlog za dovolitev izvršbe še z drugim sredstvom izvršbe. Predlagal je, da se zarubi terjatev, ki jo ima dolžnik do dolžnikovega dolžnika (Mabra do RS), in sicer gre za pogodbeno kazen, ki izhaja iz menjalne predpogodbe med Marbo in RS. Sklep, s katerim je sodišče dovolilo nadaljevanje izvršbe z rubežom na omenjeni terjatvi, je sodišče izdalo 31.01.2014. S tem je Alukomen pridobil zastavno pravico na terjatvi. RS se je na sklep pritožila, pritožbo pa je sodišče zavrglo, saj RS na podlagi izrecne zakonske določbe (107. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju⁴ (ZIZ)) ni bila aktivno legitimirana. Sodišče je 12.5.2014 pritožbo zavrglo in razglasilo sklep o rubežu terjatve za pravnomočnega. Nad družbo Mabra se je novembra 2014 začel stečajni postopek, glede terjatve družbe Mabra do RS pa še vedno poteka spor pred sodiščem.

³ Alukomen d.d.-v stečaju, hčerinska družba Alukomen holding d.d.

⁴ Zakon o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14 in 58/14 – odl. US)

2.2 PODJEMNA POGODBA

S podjemno pogodbo se podjemnik zavezuje opraviti določen posel, kot je izdelava ali popravilo kakšne stvari, kakšno telesno ali umsko delo ipd., naročnik pa se zavezuje, da mu bo za to plačal (619. čl. OZ). Družbi Alukomen in Mabra sta sklenili podjemno pogodbo dne 11.02.2009. Predmet pogodbe so bila določena dela iz gospodarske dejavnosti Alukomna, ki jih je ta izvedel na kompleksu »Dunajski kristali«. Kasneje je bilo med družbama Alukomen in Mabra sklenjenih še enajst aneksov, s katerimi sta omenjeni družbi dopolnjevali podjemno pogodbo v zvezi s predmetom pogodbe in vrednostjo del. Vsebina pogodbe ter aneksov je določena kot poslovna skrivnost.

2.3 IZVRŠILNI POSTOPEK

2.3.1 ZAKONSKA UREDITEV

Pogodbeno razmerje med strankama lahko preneha tako, da stranki izpolnita svoje obveznosti, ki jih imata druga do druge. V praksi pa se pogosto zgodi, da ena stranka ne izpolni svoje obveznosti po pogodbi.⁵ V takšnih primerih lahko stranka, ki ima do nasprotne stranke terjatev, zahteva sodno intervencijo in tako s pomočjo državnega organa pride do poplačila. Najpomembnejši pravni vir, ki ureja prisilno izterjavo dolga, je ZIZ.

2.3.1.1 ZAČETEK POSTOPKA

Izvršilni postopek se začne na podlagi predloga upnika ali po uradni dolžnosti na podlagi primerne izvršilnega naslova.⁶ Izvršilni naslovi so po ZIZ izvršljiva sodna odločba ali sodna poravnava, izvršljiv notarski zapis ter druga izvršljiva odločba ali listina, za katero zakon, ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali pravni akt Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, določa, da je izvršilni naslov. Izvršba za izterjavo denarne terjatve dovoli tudi na podlagi **verodostojne listine**,⁷ pod pogojem, da upnik v predlogu za izvršbo navede dan zapadlosti terjatve.⁸

2.3.1.2 SREDSTVA IZVRŠBE

Sodišče sme kot sredstva izvršbe dovoliti prodajo premičnin in nepremičnin, prenos denarne terjatve, vnovčenje drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic in nematerializiranih vrednostnih papirjev, prodajo deleža družbenika in prenos sredstev, ki so pri organizacijah, pooblaščenih za plačilni promet.⁹

2.3.1.3 SKLEP O IZVRŠBI

Odločbe v postopku izvršbe in zavarovanja izdaja sodišče v obliki sklepa ali odredbe. S sklepom o izvršbi na podlagi verodostojne listine sodišče naloži dolžniku, da v osmih dneh plača terjatev, skupaj z odmerjenimi stroški. Z izdajo sklepa o izvršbi sodišče dovoli izvršbo. Sklep o izvršbi, s katerim dovoli

⁵ Razlog za to je lahko, da obveznosti ne more izpolniti, da svoje obveznosti ne priznava, oz. trdi, da jo je že izpolnila.

⁶ Določba 2. člena ZIZ: „Postopek izvršbe in postopek zavarovanja se uvede na predlog upnika. Če zakon tako določa, se postopek uvede tudi po uradni dolžnosti, če znesek po enem izvršilnem naslovu presega 10 eurov, ali če skupni znesek dolga enega dolžnika po posameznih izvršilnih naslovih presega 20 eurov.“

⁷ Določba 2. in 3. odstavka 23. člena ZIZ: »Verodostojna listina je v smislu tega zakona faktura, menica in ček s protestom in povratnim računom, kadar je to potrebno za nastanek terjatve, javna listina, izpisek iz poslovnih knjig, overjen s strani odgovorne osebe, po zakonu overjena zasebna listina in listina, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine. Za fakturo se šteje tudi obračun obresti. Verodostojna listina v smislu tega zakona je tudi pisni obračun prejemkov iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja.«

⁸ 2. člen ZIZ

⁹ Določba 30. člena ZIZ.

izvršbo, vroči sodišče upniku in dolžniku. Zoper sklep o izvršbi lahko dolžnik vloži ugovor, kot edino pravno sredstvo, ki ga ima na voljo.¹⁰

2.3.2 IZVRŠBA NA SREDSTVA, KI JIH IMA MABRA PRI ORGANIZACIJAH PLAČILNEGA PROMETA

Alukomen je predlagal izvršbo na podlagi verodostojne listine in sodišče je izdalo sklep, s katerim je dovolilo izvršbo na sredstvih, ki jih ima Mabra pri organizacijah plačilnega prometa. Ta sklep je postal pravnomočen 03.12.2013, dolžniku pa je bil vročen 8.11.2013. Mabra pri organizacijah plačilnega prometa ni imela sredstev, iz katerih bi se Alukomen lahko poplačal.

2.3.3 ZAKONSKA UREDITEV RUBEŽA TERJATVE

Sodišče lahko s sklepom dovoli rubež denarne terjatve. S sklepom o rubežu sodišče prepove dolžnikovemu dolžniku poravnati terjatev dolžniku. Sodišče s sklepom o rubežu tudi prepove dolžniku terjatev izterjati ali kako drugače z njo razpolagati. V primeru, ki ga obravnavamo v okviru projekta, je sodišče RS prepovedalo poravnati terjatev Mabri.

Rubež se šteje za opravljenega z dnem, ko je sklep o rubežu vročen dolžnikovemu dolžniku. V obravnavanem primeru je dolžnikov dolžnik RS. V trenutku, ko je rubež opravljen, pridobi upnik (v obravnavanem primeru Alukomen) na terjatvi zastavno pravico. Dolžnikov dolžnik zoper sklep o rubežu nima pravice do pritožbe (107. člen ZIZ).

2.3.4 RUBEŽ TERJATVE V PRIMERU ALUKOMNA

Dne 15.01.2014 je Alukomen vložil predlog za dovolitev izvršbe še z drugim sredstvom izvršbe, in sicer je predlagal rubež terjatve ter prenos v izterjavo. Alukomen je predlagal rubež terjatve, ki jo ima Mabra do RS. Predmet terjatve je pogodbeni kazen, ki sta jo Mabra in RS določili v menjalni predpogodbi. Dne 31.1.2014 je sodišče izdalo sklep, s katerim je dovolilo izvršbo z drugim sredstvom izvršbe. Mabra se kot dolžnik na sklep sodišča ni pritožila. Pritožbo je vložila RS, ki ima v tem postopku vlogo dolžnikovega dolžnika. Čeprav RS kot dolžnikov dolžnik ni upravičena do pritožbe na podlagi 107. člena ZIZ, pa se je kljub temu pritožila, kot razlog pa navedla, da terjatev ne obstaja. Sodišče je 12.05.2014 pritožbo RS zavrglo kot nedovoljeno. Sklep o izvršbi z drugim sredstvom izvršbe je istega dne postal pravnomočen.

Postavlja se vprašanje, ali je sodišče ravnalo pravilno. Sklep bi moral po zakonskih določbah postati pravnomočen po izteku roka za pritožbo, v kolikor se legitimirane osebe ne pritožijo. V konkretnem primeru je bila aktivno legitimirana za vložitev pritožbe le Mabra. Mabra ni vložila pritožbe, zato menimo, da bi moral sklep postati pravnomočen že v mesecu februarju.

¹⁰ Določbe 43. - 45. člena ZIZ.

2.3.5 PRENOS TERJATVE

Ko je terjatev zarubljena, pridobi upravičenec na njej zastavno pravico. Nato mora sodišče prenesti zarubljeno terjatev na upnika. Sodišče to stori, če je upnik podal predlog za prenos. ZIZ loči prenos v izterjavo in prenos namesto plačila. Alukomen je predlagal prenos v izterjavo.

Prenos terjatve v izterjavo pomeni, da pridobi upnik pravico zahtevati od dolžnikovega dolžnika izplačilo zneska, ki je naveden v sklepu o prenosu. Znesek mora biti zapadel. Upnik storiti vse potrebno za ohranitev in uveljavitev prenesene terjatve. Proti upniku, na katerega je prenesena terjatev v izterjavo, lahko dolžnikov dolžnik uveljavlja samo tiste ugovore, ki bi jih lahko uveljavljal proti dolžniku. V primeru, da dolžnik odstopi preneseno terjatev potem, ko je bila že prenešana, ta odstop nima pravnega učinka na pravice, ki jih je s prenosom pridobil upnik. S prenosom v izterjavo pa upnik ne dobi pravice, da bi v breme dolžnika sklenil poravnavo, da bi dolžnikovemu dolžniku odpustil dolg ali da bi s terjatvijo sicer razpolagal. Prav tako upnik ne pridobi pravice, da bi z dolžnikovim dolžnikom sklenil pogodbo, v kateri bi določila, naj o terjatvi, v primeru spora, odloči arbitraž. Ko postane sklep o rubežu terjatve pravnomočen, lahko sodišče izda sklep o prenosu terjatve. Pred tem sodišče sklepa ne more izdati. Upnik pridobi terjatev, ko sodišče vroči dolžnikovemu dolžniku sklep o prenosu.¹¹

2.3.6 PRENOS TERJATVE V IZTERJAVO V OBRAVNAVANEM PRIMERU

Izvršba na denarno terjatev se opravi z rubežem in prenosom, če ni v zakonu drugače določeno. V predlogu za izvršbo lahko upnik hkrati zahteva, da mu sodišče dovoli rubež denarne terjatve in prenos te terjatve, lahko pa zahteva le rubež denarne terjatve. V tem primeru mora upnik v treh mesecih od dneva, ko mu je vročen sklep o rubežu, predlagati prenos terjatve.¹²

Alukomen je v istem predlogu zahteval tako rubež terjatve kot tudi prenos terjatve v izterjavo, in sicer dne 17.1.2014. S tem je izpolnil pogoj iz 104. člena ZIZ.

Sklep o izvršbi je postal pravnomočen dne 12.5.2014 in sodišče bi moralo izdati sklep o prenosu v izterjavo. Vendar pa sodišče tega ni storilo, saj terjatev še ni bila priznana. V zvezi z obstojem terjatve med Mabro in RS poteka postopek pred sodiščem. Dokler o obstoju terjatve ni odločeno, sodišče ne more opraviti prenosa v izterjavo, ker ta še ne bi mogel učinkovati. Če bo sodišče odločilo v korist Mabre in bo torej ugotovil obstoj terjatve za plačilo pogodbene kazni med Mabro in RS, bo lahko izdal sklep o prenosu terjatve v izterjavo. Ker je bil nad družbo Mabro dne 17.11.2014 začel stečajni postopek, je z dnem 31.1.2014 Alukomen pridobil na terjatvi ločitveno pravico. Na terjatvi ima ločitveno pravico tudi družba Marmor Hotavlje d.o.o., zato je za poplačilo Alukomna ključnega

¹¹ Določba 120. člen ZIZ.

¹² Določba 104. čl. ZIZ.

pomena datum pridobitve zastavne pravice na terjatvi. Pri vrstnem redu poplačila ima namreč boljši vrstni red tisti upnik, ki je prvi oziroma prej pridobil zastavno pravico na terjatvi.

3 PRAVNA ANALIZA DAVČNEGA RUBEŽA DELOVNIH STROJEV DRUŽBE ALUKOMEN

3.1 POVZETEK DOKUMENTACIJE

3.1.1 SKLEP O USTAVITVI DAVČNE IZVRŠBE – 2.10.2013

Davčni Urad Republike Slovenije je s sklepom ustavil davčno izvršbo, v obrazložitvi pa navedel, da je bilo v postopku ugotovljeno, da je pravica do davčne izvršbe zastarala, ker ni bila opravljena prodaja zarubljenih predmetov v roku enega leta od vročitve sklepa o davčni izvršbi ter dodal, da se vsa opravljena dejanja v postopku razveljavijo. Podlaga za ustavitev davčne izvršbe je bil 155. člen Zakona o davčnem postopku (ZDavP), ki govori, da se postopek ustavi, če je pravica do davčne izvršbe zastarala. Po pogovoru z direktorjem družbe Alukomen smo izvedeli, da gre za neke druge terjatve Davčnega Urada proti družbi Alukomen. Isti dan kot sklep o ustavitvi izvršbe glede teh terjatev so dobili tudi sklep o davčni izvršbi, glede katerega je tekel nadaljnji postopek.

3.1.2 SKLEP O DAVČNI IZVRŠBI NA PREMIČNINE – 2.10.2013

V sklepu o davčni izvršbi na premičnine je Davčni urad navedel, kakšna je višina davčne obveznosti družbe Alukomen in od kod izhajajo te obveznosti. Pomemben se nam je zdel tudi pouk o pritožbi, ki je določal, da je pritožba možna v osmih dneh na Ministrstvo za finance, kajti ugotovili smo, da je za uveljavljanje kršitev v postopku najbolj primerno pravno sredstvo pritožba.

3.1.3 DOKUMENTACIJA GLEDE UGOVORA TRETJIH NA PRODAJO PREMIČNIH STVARI DRUŽBE ALUKOMEN

Osebe, ki so imele do družbe Alukomen terjatve, so pred sodiščem 17.10.2013 sklenile poravnavo, s čimer se jim je družba Alukomen zavezala poplačati terjatve v roku enega leta, v zavarovanje pa so bile ustanovljene zastavne pravice na premičninah. Glede tega so zastavni upniki tudi vložili ugovor proti prodaji premičnih stvari, pri čemer jim je Davčni urad v navedbah delno sledil, v delu pa ne.

3.1.4 RUBEŽNI ZAPISNIK – 7.10.2013

V tem dokumentu so izterjevalec, cenilec in direktor družbe Alukomen ocenili premičnine na določeno vrednost.

3.1.5 OBVESTILO O OKLICU IN OKLIC PRVE JAVNE DRAŽBE – 14.11.2013

Davčni urad je družbo Alukomen obvestil, da se bo izvedla prva javna dražba dne 28.11.2013. Hkrati so bile tudi določene izklicne vrednosti zarubljenih premičnin. V obvestilu ni naveden pravni pouk, saj pravno sredstvo proti takemu obvestilu in oklicu ni možno.

3.1.6 ZAPISNIK O POTEKU PRVE JAVNE DRAŽBE – 28.11.2013

Na tej javni dražbi so uspeli prodati nekaj premičnin, vendar ne vseh, kar je pomenilo, da bo potrebna še druga javna dražba.

3.1.7 ZAPISNIK O POTEKU DRUGE JAVNE DRAŽBE – 9.4.2014

Na tej javni dražbi so bile prodane še ostale premičnine, in sicer po polovični ceni ocenjene vrednosti. Direktor družbe Alukomen je napovedal tudi ugovor.

3.1.8 UGOVOR ZOPER DELO IN POSTOPEK URADNE OSEBE NA JAVNI DRAŽBI – 14.4.2014

V ugovoru z dne 14.4.2014 je družba Alukomen ugovarjala, da je bilo kršeno materialno pravo, kajti ni se upošteval najugodnejši izid, ki bi se lahko dosegel pri prodaji (193. člena ZDavP). Izklicna cena premičnin je bila namreč na drugi javni dražbi določena v višini polovice ocenjene (kar je sicer v mejah, ki jih določa zakon), vendar pa se pri tem postavlja vprašanje, ali se je upošteval najugodnejši izid. V ugovoru prav tako navajajo pomanjkljivost zapisnika o javni dražbi ter domnevno dogovarjanje med kupcem zarubljenih predmetov in izločenim interesentom za udeležbo na dražbi.

3.1.9 ODLOČBA O UGOVORU ZOPER DELO IN POSTOPEK POOBlašČENE URADNE OSEBE DAVČNEGA ORGANA NA JAVNI DRAŽBI PREMIČNIN – 17.4.2014

Davčni urad je zavrnil vse očitke družbe Alukomen. Zapisal je, da je bila prodaja izvedena skladno z zakonom in da davčni organ ni pristojen za odločanje o morebitnih protipravnih ravnanjih v zvezi z dogovarjanjem med osebami.

3.1.10 PREDLOG ZA RAZVELJAVITEV ODLOČB DAVČNEGA URADA PO NADZORSTVENI PRAVICI – 3.6.2014

Družba Alukomen je najprej predlagala, da se postopek davčne izvršbe prekine, saj je bil zoper družbo uveden postopek prisilne poravnave. Gre za poziv, ki sicer ne sodi v predlog za razveljavitev po nadzorstveni pravici, vendar organ lahko vseeno ukrepa. Nadalje Alukomen navaja kršitve 178. člena ZDavP po katerem davčne izvršbe ni mogoče izvršiti na strojih, orodju in podobnih stvareh, če so te stvari nujno potrebne dolžniku za opravljanje dejavnosti. Družba Alukomen dokazuje, da so ti stroji nujno potrebni za opravljanje dejavnosti, saj predstavljajo bistvene dele proizvodne linije. Prav tako navajajo, da niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 178. člena ZDavP, ki izjemoma dovoljuje davčno izvršbo na delovna sredstva, ki so nujno potrebna za opravljanje dejavnosti, če dolжник davka ne plača v šestih mesecih od dneva zapadlosti in se je davčna izvršba poskušala opraviti iz dohodkov in drugega premoženja. Družba Alukomen navaja, da od tretjine izvršilnih naslovov še ni preteklo 6 mesecev ter da se davčna izvršba ni poskušala opraviti na drug način, kar naj bi bila dolžnost davčnega izvršitelja.

Naslednja kršitev naj bi bila v nepravilnem določanju cen na javnih dražbah. Na prvi javni dražbi bi morale biti cene po 197. členu ZDavP enake ocenjeni vrednosti po rubežnem zapisniku. Nekatere cene pa so bile na prvi javni dražbi višje ali nižje. Tako naj bi bila prva javna dražba neveljavna in naj bi bila druga javna dražba v bistvu prva dražba, kar pomeni napačno določitev cen na drugi dražbi ter s tem nezakonitost le-te.

3.1.11 TOŽBA V UPRAVNEM SPORU – 12.9.2014

Družba Alukomen pojasnjuje, da je bil predlog za razveljavitev po nadzorstveni pravici zavržen z obrazložitvijo, da je razveljavitev po nadzorstveni pravici možna le za odmerne odločbe in iz taksativno določenih razlogov. Ministrstvo je v svojem sklepu o zavrženju poudarilo, da nadaljnji akti in dejanja v izvršbi delijo usodo sklepa o izvršbi ter da je v primeru kršitev potrebno izpodbijati sklep o izvršbi. Družba Alukomen v sporu navaja, da če bi sprejeli tako razlago, bi to pomenilo, da teh dejanj ni mogoče izpodbijati, saj so izdani po sklepu o izvršbi in posledično (lahko) tudi po roku za izpodbijanje sklepa o izvršbi in da gre torej za poseg v pravico do pravnega sredstva, ki je ustavno zagotovljena pravica. Ostali razlogi za nezakonitost aktov so enaki kot v predlogu za razveljavitev po nadzorstveni pravici.

3.1.12 SKLEP O ZAVRŽENJU IN ODLOČBA OD ZAVRNITVI – 20.3.2015

Sodišče je družbo Alukomen pozvalo, naj proti aktom, za katere misli, da so nezakoniti (sklep o izvršbi, rubežni in cenilni zapisnik, zapisnik o poteku javne dražbe itd.) vložijo samostojne tožbe. Alukomen je predlagal, da sodišče te akte preveri v okviru izpodbijane odločbe o zavrženju predloga za razveljavitev po nadzorstveni pravici. Sodišče je zato tožbo v tem delu zavrglo.

Sodišče je sledilo navedbam ministrstva glede razlage pojma odločba iz določbe o predlogu za razveljavitev po nadzorstveni pravici¹³ in odločilo, da to pravno sredstvo v tem primeru ni mogoče ter s tem zavrnilo tožbo v tem delu.

3.1.13 REVIZIJA – 30.4.2015

Družba Alukomen v reviziji najprej navaja procesne predpostavke za dovoljenost revizije. Razlogi za revizijo so bistvene kršitve procesnega prava in zmotna uporaba materialnega prava. Za utemeljenost obširno navaja enake razloge kot pri tožbi. Zatrjuje tudi kršitev ustavnih pravic, in sicer pravice do pravnega sredstva, pravice do zasebne lastnine in pravice do svobodne gospodarske pobude. Sodišču tudi predlaga naj odpravi sodbo sodišča in ministrstva in spremeni odločbo ministrstva ali vrne zadevo v ponovno sojenje.

¹³Določba 88. člena ZDavP.

3.2 NEMOŽNOST IZPODBIJANJA AKTOV – POSEG V PRAVICO DO PRITOŽBE

Proti družbi Alukomen je bil 2.10.2013 izdan sklep o izvršbi na premičnine. Kasneje sta bila sestavljena tudi rubežni in cenilni zapisnik (8.10.2013) ter izdano obvestilo o oklicu prve javne dražbe. Na prvi dražbi dne 28.11.2013 so bila prodana tri vozila, za ostalih sedem premičnin pa ni bilo zainteresiranih kupcev. O prvi javni dražbi je bil narejen tudi zapisnik, na katerega družba Alukomen ni imela pripomb. Dne 9.4.2014 je bila opravljena druga javna dražba, na kateri je bilo prodanih še ostalih sedem premičnin.

Družba Alukomen je v zapisniku o drugi javni dražbi napovedala ugovor zoper delo in postopek pooblaščenih uradnih oseb davčnega organa na javni dražbi.¹⁴ V ugovoru je družba Alukomen navajala kršitve glede upoštevanja najugodnejšega izida, ki se nanaša na način prodaje. Hkrati so navajali tudi domnevno nezakonnost v zvezi z dogovarjanjem kupcev. Ugovor pa ni bil podan glede nezakonnosti pri določanju cen, ki naj ne bi bile določene v skladu z 197. členom ZDavP. Davčni urad, ki je pristojen za reševanje takega ugovora, je zavrnil ugovor in obrazložil, da se najugodnejši izid, ki se bo lahko dosegel pri prodaji, nanaša na način prodaje, ki so taksativno naštet v prvem odstavku 193. člena ZDavP. V tem primeru je bila uporabljena javna dražba, ki jo v 195. členu ZDavP predvideva tudi zakon, če vrednost zarubljenih premičnin presega 5.000 eurov. Trditve o domnevnem dogovarjanju je davčni urad zavrnil z obrazložitvijo, da sam ni pristojen za odločanje o morebitnih protipravnih ravnanjih in da naj se družba Alukomen v zvezi s temi kršitvami obrne na druge pristojne organe. V pravnem pouku je še zapisano, da zoper to odločbo ni dopustna pritožba.

Pravnih sredstev zoper rubežni in cenilni zapisnik, obvestilo o oklicu javne dražbe, zapisnik o poteku prve javne dražbe, obvestilo o oklicu druge javne dražbe in zapisnik o poteku druge javne dražbe torej ni. Vprašanje, ki se poraja je, ali bi v skladu z ustavno pravico do pravnega sredstva (25. člen Ustave Republike Slovenije) moralo biti zagotovljeno tudi pravno varstvo proti tem aktom. Družba Alukomen je zoper te akte (in tudi sklep o izvršbi) vložila izredno pravno sredstvo razveljavitve po nadzorstveni pravici iz razloga kršitve materialnega prava, ki je urejeno v 88. členu ZDavP. Za to izredno pravno sredstvo so se odločili, kajti drugih pravnih sredstev ni bilo mogoče vložiti.

Pritožbo, ki je urejena v 86. členu ZDavP, je mogoče vložiti v 15 dneh od vročitve odločbe. Odločba je akt, s katerim organ odloči o pravici, obveznosti ali pravni koristi stranke. ZDavP pozna tudi posebno vrsto odločbe – odmerno odločbo. V 65. členu ZDavP pove, da odločbo o odmeri davka izda davčni organ na podlagi davčne napovedi davčnega zavezanca ali v postopku davčnega nadzora, če ni s tem zakonom drugače določeno.

¹⁴Določba 197. člena ZDavP.

Ti akti (rubežni in cenilni zapisnik, zapisnika o javnih dražbah) ne dajejo pravic oziroma ne ustvarjajo pravnih razmerij, zato jih ne moremo šteti za odločbe v smislu 86. člena ZDavP. Prav tako je večina teh aktov nastala po preteku roka 15 dni od vročitve odločbe, kar pomeni, da bi pri vseh navedenih aktih zamudili rok za pritožbo. Tudi obnova kot izredno pravno sredstvo ni mogoča, saj so edini razlog za obnovo nova dejstva in novi dokazi.

Če sledimo obrazložitvi sodišča in sklepa o zavrženju tožbe zoper zgoraj navedene akte, potem ti akti delijo usodo sklepa o izvršbi. Zoper sklep o izvršbi je v 8 dneh od vročitve možna pritožba po 157. členu ZDavP. Problem se pojavi, kajti v roku 8 dni je bil izdan le eden od teh aktov (sklep o izvršbi je bil izdan 2.10.2013, rubežni in cenilni zapisnik pa 7.10.2013), medtem ko so bili ostali akti izdani šele po preteku tega roka. Pritožba zoper te akte v okviru pritožbe na sklep o izvršbi je zato teoretično mogoča, a praktično skoraj nemogoča, kar bomo pojasnili v nadaljevanju.

Zakon v 180. členu ZDavP določa, da davčni organ vroči sklep o izvršbi dolžniku pred začetkom rubeža. V 194. členu ZDavP pa zakon določa, da prodaja zarubljenih premičnin ni dovoljena, dokler ne poteče osem dni od rubeža. V najboljšem primeru torej lahko pride do situacije, kjer rok za pritožbo zoper sklep o izvršbi preteče s koncem tistega dne, ko je bila opravljena prodaja premičnin, kar pomeni, da bi se npr. na zapisnik o javni dražbi lahko pritožil v okviru pritožbe zoper sklep o izvršbi do konca istega dne, kot je bil izdan. Problematično pa je, če je bilo vloženo pravno sredstvo ugovora zoper delo in postopek pooblaščenice uradne osebe davčnega organa na javni dražbi, saj bi s tem izgubili pravico do pritožbe. Rok za uveljavljanje pravice do pritožbe zamudimo tudi v primeru, če premičnine niso prodane na prvi javni dražbi. Zgoraj je opisan najboljši primer, kjer je bila prodaja opravljena v najhitrejšem možnem času, torej 8 dneh. Vendar v praksi organ najverjetneje ne bo postopal tako hitro, kar pomeni, da lahko zaradi počasnega postopanja organa zamudimo rok za pritožbo. Naša pravica do pritožbe je tako odvisna od volje organa, kako hitro bo postopal, kar pa bo v praksi lahko zelo različno. Če strnemo, pravica do pritožbe je torej odvisna od naključja. Uresničevanje človekovih pravic pa ne sme biti odvisno od naključja (odločba Ustavnega sodišča: U-I-165/09).

Edino pravno sredstvo, ki bi bilo teoretično možno zoper zgoraj navedene akte, vključno s sklepom o izvršbi, je izredno pravno sredstvo razveljavitve po nadzorstveni pravici. Zakon v 88. členu ZDavP določa, da je razveljavitev, odprava ali sprememba odmerne odločbe mogoča v petih letih od vročitve, če je bil z njo prekršen materialni zakon. To pravno sredstvo je možno vložiti v petih letih od vročitve akta, kar pomeni, da rok v konkretnem primeru (sklep o izvršbi je bil vročen 3.10.2013) ni zamujen. S tem pravnim sredstvom je možno uveljavljati le materialne kršitve, kar pomeni, da bi s tem sredstvom družba Alukomen lahko uveljavljala kršitve glede 178. člena ZDavP,¹⁵ ne pa kršitev

¹⁵V primeru, da te kršitve so materialne kršitve, kar je lahko sporno – o tem v nadaljevanju.

glede določanja cen na dražbi iz 197. člena ZDavP. Največji problem pri uspešnosti uveljavljanja tega pravnega sredstva pa je definiranje pojma odmerne odločbe.

Zakon izrecno določa možnost uporabe razveljavitve po nadzorstveni pravici samo za odmerne odločbe. Pojem odmerne odločbe ZDavP definira v 65. členu. Pove, da je to odločba, ki jo izda organ na podlagi davčne napovedi davčnega zavezanca ali v postopku davčnega nadzora. Odmerna odločba pa je lahko tudi druga odločba, če je z zakonom tako določeno, prav tako pa tudi odločba o vračilu davka. V tožbi v upravnem sporu je tudi sodišče sledilo ozki zakonski definiciji in je zato tožbo zavrnilo. Strinjalo se je z navedbami ministrstva, da je razveljavitev po nadzorstveni pravici iz 88. člena ZDavP izredno pravno sredstvo da ga je zato potrebno razlagati zelo restriktivno, zato ni mogoče dopustiti njegove razširitve tudi na sklep o izvršbi oziroma nadaljnje akte.

Postavlja se vprašanje ali je proti tem aktom možen upravni spor. V 2. členu Zakona o upravnem sporu (ZUS)¹⁶ zakon pravi, da v upravnem sporu odloča sodišče o zakonitosti dokončnih upravnih aktov, s katerimi se posega v pravni položaj tožnika, zakonitosti drugih aktov pa le, če tako določa zakon. Izpolnjena morata biti torej dva pogoja: gre za upravni akt po ZUS, s katerim se posega v pravni položaj tožnika ter da je ta akt dokončen, kar pomeni, da zoper ta akt pritožba ni mogoča.

Definicijo upravnega akta zakon daje v drugem odstavku istega člena, kjer pravi, da je upravni akt po tem zakonu upravna odločba in drug javnopravni, enostranski, oblastveni posamični akt, izdan v okviru izvrševanja upravne funkcije, s katerim je organ odločil o pravici, obveznosti ali pravni koristi stranke. V primeru družbe Alukomen pa akti in dejanja, s katerimi so bile storjene kršitve (javna dražba in vsi z njo povezani akti), niso odločitve o pravici, obveznosti ali pravni koristi. Upravni spor je iz tega razloga za te akte izključen, sodišče pa bi tožbo zoper te akte zavrglo.

Možen pa je upravni spor zoper odločbo o razveljavitvi po nadzorstveni pravici, vendar sodišče v tem primeru preverja le zakonitost delovanja organa pri odločanju o nadzorstveni pravici. Davčni organ je pri odločanju o nadzorstveni pravici ravnal v skladu z zakonom, kar pomeni, da družba Alukomen s tako tožbo v upravnem sporu ne bi uspela.

Po mnenju Ministrstva za finance kot drugostopenjskega davčnega organa in sodišča pa ti akti delijo usodo sklepa o izvršbi, kar pomeni, da je tožbo v upravnem sporu potrebno vložiti zoper sklep o izvršbi. Tožba zoper sklep je možna le v primeru, če gre za sklep s katerim se postopek ustavi, konča ali obnovi (drugi odstavek 5. člena Zakona o upravnem sporu). V konkretnem primeru ne gre za nobenega od teh sklepov, kar pomeni, da upravni spor zoper ta sklep ni mogoč.

Zaključimo lahko, da pri kršitvi 178. člena ZDavP ne gre za poseg v pravico do pritožbe, če je za uveljavljanje te kršitve dopustno izredno pravno sredstvo razveljavitve po nadzorstveni pravici (ter posledično sodna presoja te odločitve). V primeru, da razveljavitev ne bi bila dopuščena, pa gre za

¹⁶ Zakon o upravnem sporu (ZUS): Ur.l.RS št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US in 109/12

poseg v ustavno pravico do pritožbe, kajti uveljavljanje te kršitve ni možno z nobenim pravnim sredstvom (razen s pritožbo, ki pa je neučinkovito pravno sredstvo, saj je v večini primerov zamujen rok za uveljavljanje tega pravnega sredstva) in posledično ni mogoča sodna presoja.

Glede uveljavljanja kršitev glede določitve cene pa v primeru, da ni možna pritožba (zamujen rok), prav tako ne obstaja pravno sredstvo, s katerim bi bilo mogoče uveljavljati te kršitve (ne obstaja niti možnost odprave oziroma razveljavitve po nadzorstveni pravici). V takem primeru gre za poseg v ustavno pravico do pritožbe.

Na tem področju bi bile torej po našem mnenju potrebne spremembe zakona, kajti, kot je razvidno iz zgoraj opisanega primera, nekaterih kršitev ni mogoče uveljavljati z nobenim pravnim sredstvom.

3.3 KRŠITVE MATERIALNEGA PRAVA

3.3.1 KRŠITVE DOLOČB ZAKONA O FINANČNEM POSLOVANJU, POSTOPKIH ZARADI INSOLVENČNOSTI IN PRISILNEM PRENEHANJU

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolvenčnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP) v 132. členu pravi, da se postopek izvršbe ali zavarovanja, ki je bil začet proti insolventnemu dolžniku pred začetkom postopka prisilne poravnave, prekine z začetkom postopka prisilne poravnave. V drugem odstavku istega člena ZFPPIPP dodaja, da se postopek izvršbe ali zavarovanja iz prvega odstavka tega člena lahko nadaljuje samo na podlagi sklepa sodišča, ki vodi postopek prisilne poravnave.

Zoper družbo Alukomen je bil 23.4.2014 uveden postopek prisilne poravnave. Postopek javne dražbe in vsi s tem povezani postopki davčne izvršbe so bili opravljeni pred uvedbo postopka prisilne poravnave¹⁷. Družba Alukomen je naslovila dopis za prenehanje davčne izvršbe na podlagi 132. člena ZFPPIPP, čeprav ni indicev, da bi bila opravljena še kakšna dejanja izvršbe v postopku davčne izvršbe po začetku postopka prisilnega prenehanja. Kršitev 132. člena ZFPPIPP torej ni bilo, saj so bila vsa dejanja davčne izvršbe opravljena že pred začetkom postopka prisilne poravnave.

3.3.2 PREPOVED IZVRŠBE NA DELOVNE STROJE PRAVNE OSEBE

Prvo pomembno vprašanje je, ali je kršitev prepovedi izvršbe na delovne stroje pravne osebe kršitev materialnega ali procesnega prava, kajti od rešitve tega vprašanja je odvisna tudi možnost izpodbijanja dejanj in možnost zatiranje kršitev v izrednem pravnem sredstvu – razveljavitvi po nadzorstveni pravici. Razveljavitev po drugem odstavku 88. člena ZDavP je možna le zaradi kršitev materialnega zakona, odpravo po nadzorstveni pravici iz prvega odstavka 88. člena ZDavP pa je mogoče vložiti le zaradi stvarne nepristojnosti in kršitve pravila ponovnega odločanja o isti stvari (*ne bis in idem*). Tega pravnega sredstva pa v nobenem primeru ni mogoče vložiti zaradi procesnih kršitev.

Izvetje predmetov iz izvršbe je sicer urejeno v ZDavP, ki je procesni zakon, vendar pa ta zakon vsebuje tudi določene materialne določbe (npr. zastaranje). Omejitev davčne izvršbe oziroma izvetje določenih predmetov iz davčne izvršbe pa spadajo med materialne določbe tega zakona.

Razveljavitev po nadzorstveni pravici je možna le zaradi kršitev materialnega zakona. Zakon tako ne dopušča uveljavljanja kršitev materialnih določb z izrednim pravnim sredstvom razveljavitve po

¹⁷ Nazadnje odločba o ugovoru zoper delo in postopek pooblaščenice uradne osebe davčnega organa na javni dražbi premičnin z dne 17.4.2014

nadzorstveni pravici, kajti to je pridržano le za uveljavljanje kršitev materialnih zakonov (npr. Zakon o davku na dodano vrednost, Zakon o dohodnini itd.).

Zakon o davčnem postopku v 178. členu določa, da davčne izvršbe proti pravnim osebam ni mogoče izvršiti na stroje, orodje in druge delovne priprave, če so te stvari nujno potrebne dolžniku za opravljanje njegove dejavnosti. Gre torej za omejitev oziroma za izvzete določenih predmetov iz davčne izvršbe. Ta omejitev je odraz načela sorazmernosti, ki je vključeno v načelo pravne države (2. člen URS). Načelo sorazmernosti zagotavlja postopne posege v lastninsko pravico v postopku izvršbe, tako da se najprej uporabi milejši ukrep. Hujšega posega, kot je izvršba na delovne stroje pravne osebe, ni mogoče izvršiti, dokler organ ne poskusi uporabiti milejših ukrepov, kajti tako je zagotovljen kontinuiran delovni proces pravne osebe. V primeru, da te omejitve ne bi bilo, bi lahko organ takoj posegel po delovnih strojih ter s tem ogrozil obstoj pravne osebe, kar pa ni v interesu nikogar, tudi ne države, ki bi sicer dobila poplačano davčno obveznost, na podlagi katere se je vodila davčna izvršba, s prenehanjem pravne osebe pa bi bila prikrajšana za nove davčne obveznosti te pravne osebe.

Omejitev iz 178. člena ZDavP se nanaša le na stroje, orodje in delovne priprave, ki so dolžniku nujno potrebne za opravljanje dejavnosti. Družbi Alukomen so bili zarubljeni naslednji stroji: štiriglavi horizontalni vrtalnik, vmesna transportna proga, čistilni avtomat, obračalna naprava, razrezniki in obdelovalni CNC, delovna miza in žaga za rezanje. Zarubljena so bila tudi tovorna vozila, s katerimi je družba opravljala dostavo izdelanih konstrukcij kovinskega stavbnega pohištva. Vsi zarubljeni stroji so del osnovne proizvodne linije, rubež enega od teh pa pomeni tudi nedelovanje celotne linije. Ti stroji so za družbo Alukomen tako nenadomestljivi in tako izpolnjujejo pogoj nujnosti za opravljanje dejavnosti. Glede vozil pa je možna tudi drugačna argumentacija in sicer, da niso nujno potrebna za opravljanje dejavnosti, kajti dostavo je mogoče izvršiti tudi preko drugih oseb, ki opravljajo dejavnost dostave.

Ta sredstva (upoštevajoč vozila ali ne) predstavljajo delovna sredstva, ki so na podlagi prvega odstavka 178. člena ZDavP izvzeta iz davčne izvršbe, kar pomeni, da je potrebno ugotoviti, ali gre v konkretnem primeru za izjemo iz drugega odstavka istega člena.

Drugi odstavek 178. člena ZDavP pravi, da je mogoča tudi izvršba na delovna sredstva iz prejšnjega odstavka, če dolжник davka ne plača v šestih mesecih od dneva zapadlosti in če se je v tem času brez uspeha poskušala opraviti davčna izvršba iz dohodkov in drugega premoženja. Za izvršbo na delovna sredstva morata biti torej kumulativno izpolnjena dva pogoja: davčna obveznost ni plačana v šestih mesecih od dneva zapadlosti ter da se je v tem času poskušala opraviti izvršba z drugim sredstvom. Le v tem primeru, ko sta izpolnjena oba pogoja, je mogoče poseči na delovna sredstva, ki so pravni osebi nujno potrebna za opravljanje dejavnosti.

V konkretnem primeru pri tretjini izvršilnih naslovov še ni preteklo 6 mesecev od dneva zapadlosti, kar pomeni, da se na podlagi teh ne bi smela začeti davčna izvršba na delovne stroje. Glede ostalih dveh tretjin izvršilnih naslovov pa je ta pogoj izpolnjen.

Davčni organ naj v šestih mesecih od dneva zapadlosti tudi ne bi poskušal z davčno izvršbo z drugim sredstvom, na primer izvršbo na dohodke in drugo premoženje. Davčni urad je na te očitke odgovarjal, da je bilo v letih 2012 in 2013 izdanih več sklepov, s katerimi se je poseglo na denarna sredstva in premoženje družbe Alukomen. S tem naj bi zadostil pogoju, da je poskusil davčno obveznost izterjati z drugim sredstvom. Vendar pa v primeru, da gre za drugo davčno obveznost, ki jo je davčni organ poskusil izterjati, temu pogoju ne bo zadoščeno in taka izvršba bi bila nezakonita.

3.4 KRŠITEV PROCESNEGA PRAVA

3.4.1 KRŠITEV PRAVIL DOLOČITVE CEN NA JAVNI DRAŽBI

Ker davčna obveznost družbe Alukomen ni bila plačana, je prišlo do rubeža delovnih strojev ter njihove prodaje. Načinov prodaje zarubljenih predmetov je več, v konkretnem primeru je bila to javna dražba. Javna dražba je način prodaje, pri katerem eden ali več ponudnikov dražijo predmet z namenom, da bi ga kupili. Tisti, ki ponudi najvišjo ceno, je upravičen predmet kupiti.

Zakon o davčnem postopku v 197. členu pravi, da se zarubljene premičnine dajo na javno dražbo z začetno izklicno ceno, ki je enaka ocenjeni vrednosti po rubežnem zapisniku.

V konkretnem primeru je davčni organ v oklicu prve javne dražbe določil izklicno ceno, ki je bila različna (za določene predmete nižja, za druge višja) od tiste iz rubežnega zapisnika (kot je razvidno iz tabele). Tako ravnanje nasprotuje izrecni zakonski določbi, ki pravi, da mora biti cena na prvi javni dražbi enaka ocenjeni. Oklic prve javne dražbe je bil zato nezakonit ter je povzročil nezakonitost vseh nadaljnjih dejanj.

Na prvi javni dražbi za določene predmete ni bilo niti enega ponudnika, kar je pomenilo, da bo glede teh predmetov razpisana tudi druga javna dražba. Na drugi javni dražbi so bili prodani tudi vsi ostali predmeti, vendar po polovični ceni ocenjene vrednosti po rubežnem zapisniku.

Zaradi nezakonitosti prve javne dražbe, bi lahko drugo javno dražbo šele za prvo (zakonito) javno dražbo. Ker pa je bila na drugi javni dražbi izklicna cena določena v višini polovice ocenjene vrednosti, je tudi druga javna dražba nezakonita, kajti cena bi morala biti enaka ocenjeni vrednosti iz rubežnega zapisnika.

ZARUBLJENE PREMIČNINE	VREDNOST ZARUBLJENIH PREMIČNIN		
	RUBEŽNI IN CENILNI ZAPISNIK	1. JAVNA DRAŽBA	2. JAVNA DRAŽBA
Čistilni avtomat	18.730,11 EUR	166.000,00 EUR	9.365,00 EUR
Obračalna naprava	10.000,00 EUR	55.000,00 EUR	5.000,00 EUR
Vmesna transportna proga	3.000,00 EUR	10.000,00 EUR	1.500,00 EUR
Vrtalnik	35.000,00 EUR	18.730,11 EUR	17.500,00 EUR
Razrezni in obdelovalni stroj			

	166.000,00 EUR	35.000,00 EUR	83.000,00 EUR
Delovna miza	55.000,00 EUR	3.000,00 EUR	27.500,00 EUR

Na nezakornitost prve javne dražbe tudi ne vpliva dejstvo, da nihče ni pokazal interesa za te predmete in da zato kršitev ne vpliva na nezakornitost dražbe. Še več, lahko bi rekli, da ravno zaradi nezakornitosti (previsoke cene) nihče ni pokazal zanimanja za te predmete. Potencialni kupci so morda zaradi previsoko postavljene cene sklenili počakati na drugo javno dražbo, kar pa pomeni škodo za davčni organ ter družbo Alukomen, kajti davčni dolg bi bil lahko poplačan v višji vsoti, kot je bil.

4 EKONOMSKA ANALIZA PODJETJA ALUKOMEN

4.1 UVOD

Z ekonomskega stališča je pomembno, v kateri panogi deluje podjetje ter analize, ki proučujejo to panogo. Pomembno je, da podjetje ve na kakšen trg in v kakšno panogo vstopa, kakšni so s tem povezani stroški ter kakšna konkurenca je na trgu prisotna.

Analiza poslovnega okolja podjetja predstavlja eno od sestavin strateškega managementa v podjetju, ki je po sodobnem pojmovanju tudi zaradi hitro spreminjajočega okolja nenehen proces in ne dejanje periodičnega pisanja. V podjetju morajo v tem procesu nenehno ocenjevati vplive zunanjega okolja na podjetje in analizirati podjetje, torej narediti strateško analizo. Pomembno je, da se v podjetju zavedamo, da je potrebno analize obnavljati in jih za vsako določeno okolje in obdobje ponovno narediti.

Najpogostejše metode za opazovanje kontekstualnega okolja so PEST analiza, Porterjev diamant in izvedene analize ter metode scenarijev. Pri PEST analizi gre za preučevanje politično-pravnih, ekonomskih, socio-kulturnih in tehnoloških dejavnikov. Pri Porterjevem diamantu proučujemo konkurenčnost držav, podjetij in panog. Oblikovanje scenarijev pa omogoča managerjem ter vodilnim v podjetju predvidevanje prihodnosti. S pomočjo te metode managerji testirajo svoja prepričanja o prihodnosti.

Vse omenjene analize so ključne za vsako podjetje, tako za podjetja, ki šele vstopajo v neko panogo, kot tudi za podjetja, ki v panogi že dolgo delujejo. Panoge in kontekstualno okolje se vseskozi spreminja, podjetja pa morajo temu slediti.

Za podjetje Alukomen je pomembno tudi poznavanje SWOT analize. V okviru te analize se v podjetju osredotočimo na prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti, ki spremljajo oziroma bodo spremljale podjetje v prihodnosti v nekem okolju. Navedeno analizo je treba obnavljati in narediti vsakih nekaj let, saj se okolje podjetja zaradi tehnoloških sprememb hitro spreminja. Prav tako je pomembno, da izdelamo Porterjevo analizo, v okviru katere se osredotočimo na kupce, konkurenco ter ovire, na katere lahko naletimo tekom poslovanja. Izdelčni splet je ena izmed analiz, s katero dobimo površinski vpogled v dejavnost podjetja in njene izdelke. Pri tem se moramo zavedati, da podjetja potrebujejo tudi več let, da izdelajo načrt in se odločijo na kateri trg bodo vstopila, s kakšnimi proizvodi bodo poskusila prepričati potencialne kupce ter kako bodo rešila težave s katerimi se soočajo.

4.2 IZDELČNI SPLET

Osnovna dejavnost podjetja Alukomen je proizvodnja kovinskega in stavbnega pohištva. Poleg tega družba izdeluje tudi izdelke iz plastičnih mas za gradbeništvo, proizvodnjo kovinskih konstrukcij in njihovih delov ter steklarska dela. Poleg izdelkov družba nudi tudi storitve: projektiranje, inženiring in tehnično svetovanje. Pri izdelčnem spletu je pomembno, da se vprašamo, kakšna je skladnost izdelčnega spleta, torej kako so si proizvodi, ki jih podjetje proizvaja in izdeluje med sabo podobni, ali gre za sorodne materiale, podobne načine izdelave ipd. Če je skladnost pri podjetju velika in so materiali in proizvodni postopki med seboj podobni, podjetje veliko prihrani na proizvodnih stroških ter na stroških skladiščenja. Če se podjetje sooča s prevelikimi stroški v proizvodnji, lahko kakšen izdelek tudi opusti in začne z vpeljavo novega, bolj podobnega ostalim.

4.3 FINANČNA ANALIZA PODJETJA

Družba Alukomen je v preteklosti ustvarila do 12 mio evrov prihodkov letno. Leta 2012 se je družba znašla v poslovnih in finančnih težavah. Osnovni kapital delniške družbe znaša 604.949,09 evrov in je razdeljen na 14.497 navadnih delnic. Družba Alukomen je izdelala bilanco stanja¹⁸ na dan 31.12.2013 in izkaz poslovnega izida za leto 2013, ki izkazuje čisto izgubo v višini 1.182.905 eur. Ključni dejavniki, ki so vplivali na slabši finančni položaj družbe so:

- V letih 2012 in 2013 je družba Alukomen dosegla bistveno manjši obseg prodaje glede na pretekla leta, predvsem zaradi propada ključnih gradbenih podjetij, s katerimi je bilo doseženih preko 90% prihodkov od prodaje.
- K slabši likvidnosti so v veliki meri pripomogle težave pri neplačilu podizvajalcev na projektu Dunajski Kristali, saj je družba Alukomen imela do kupca Mabra inženiring d.o.o. na dan 31.12.2013 terjatve v skupni višini 2.669.263,24 eur.
- Število zaposlenih se je v zadnjih dveh letih zmanjšalo za približno 55 oseb.
- Od leta 2012 prejemajo vsi zaposleni minimalno plačo.

Alukomen Holding ustvari pretežni del prihodkov od prodaje z zasebnimi kupci na eni strani (na slovenskem in italijanskem tržišču) in z domačimi pravnimi osebami, ki so finančno stabilne, na drugi strani. V letu 2013 so se prihodki od prodaje povečali za 3,96 % v primerjavi z letom 2012, pri čemer se je obseg prodaje na italijanskem tržišču skoraj podvojil. Ta trend se je nadaljeval tudi v letu 2014.

Propad gradbenih podjetij in splošna gospodarska kriza so vplivali na slabše finančno stanje družbe, zato ta posluje z izgubo in je insolventna. Brez finančne reorganizacije ni mogoče nemoteno poslovati. Navedena dejstva potrjujejo upravičenost odločitve vodstva podjetja, da bo brez temeljite finančne reorganizacije nadaljnje poslovanje nemogoče in nesmotrno, prav tako pa ne bo mogoče zagotoviti poslovanja družbe v skladu z zahtevami zakonodaje.

Trenutno družba Alukomen posluje z izgubo, delavci prejemajo minimalne plače, število kupcev in naročnikov pa se je zmanjšalo. Podjetja lahko v takih primerih uporabijo različne ukrepe, da izboljšajo svoj položaj na trgu.

¹⁸ Bilanca prikazuje poslovanje družbe, ko se je družba znašla v finančnih težavah.

4.4 STRATEGIJE PODJETIJ

Podjetja lahko uporabijo različne strategije, da ponovno dosežejo rast. Podjetje mora ugotoviti, kakšen je planski razkorak, torej dobro izhodišče za razmišljanje o prihodnjih usmeritvah podjetja. Podjetje lahko izoblikuje več strategij rasti in se po analizi vseh strategij na koncu odloči, katero bo izbralo. Podjetje ima vedno na voljo tri strategije – strategijo rasti, strategijo ustalitve in strategijo krčenja podjetja. Večina podjetnikov preferira strategijo rasti, kadarkoli jim tržni položaj to omogoča. Podjetje Alukomen lahko uporabi **notranje strategije podjetja**. Investira v izgradnjo novih zmogljivosti podjetja, bodisi na že obstoječih strateških poslovnih področjih bodisi na novih. Zmogljivosti podjetja na ta način ni mogoče povečati v kratkem času, ampak na dolgi rok.. Če želi podjetje povečati svoj obseg hitro, potem lahko izbere kakšno od zunanjih strategij rasti podjetja, na primer priključitev kakšnemu podjetju ali priključitev kakšnega podjetja, s čimer hitro pridobi njegove zmogljivosti in tako v hitrem času poveča svoj obseg.

Podjetje lahko izboljša svoj položaj tudi s **strategijo razvoja trga**. Obeta si rast preko vstopanja na nove trge, na katerih bo dosegalo dodatno prodajo in s tem rastlo. Ta strategija pomeni uveljavljanje internacionalizacije podjetja od samega začetka ali pa širjenje internacionalizacije podjetja. V primeru podjetja Alukomen bi v tem primeru šlo za širjenje internacionalizacije trga, saj podjetje že posluje na italijanskem trgu, s širjenjem na druge trge (avstrijski ali hrvaški trg) pa bi podjetje širilo svojo internacionalizacijo.

Strategija razvoja proizvoda obeta rast prodaje podjetja zaradi izboljševanja obstoječih proizvodov ali storitev ali pa zaradi širjenja novih linij. Ta strategija pomeni, da podjetje ne spreminja svojih strateških poslovnih področij, s katerimi se ukvarja, ampak širi in izboljšuje ponudbo v okviru svojih področij.

Strategija diverzifikacije pomeni, da podjetje vstopa na področje novih panog, kar pomeni, da začne tržiti nove skupine proizvodov ali storitev. V svojo dejavnost podjetje vključi nove proizvode, ki se bistveno razlikujejo od njegovih dosedanjih. Prav tako jih bo tržilo novim kupcem, drugačnim od dosedanjih in tako pridobilo dodatne kupce za svoje proizvode. Pri tej usmeritvi podjetja vstopajo v novo panogo, ki je ne poznajo, niti s tehnološke niti s tržne plati, zato se podjetja za to možnost redko odločajo. Pa vendar je ta strategija primerna za pridobivanje novih kupcev in s tem doseganje novih dobičkov. V primeru podjetja Alukomen menim, da je najbolje da sprva poskusi s zunanjimi strategijami in tako skuša popraviti svoj tržni in finančni položaj, šele kasneje naj se preizkusi v uvajanju in trženju novih izdelkov.

Poleg notranjih rasti lahko podjetja izberejo tudi zunanje strategije rasti podjetja. Te strategije so primerne za podjetja, ki se znajdejo v težavah in sama ne zmorejo več kompenzirati vseh stroškov. Podjetja se velikokrat odločajo za priključitev drugim podjetjem (primer podjetja Mercator), lahko pa

se tudi združijo ali pa izberejo skupna vlaganja. Podjetja se lahko povežejo preko tehnoloških ali tržnih aktivnosti. V primeru podjetja Alukomen, ki je svoje novejšje stroje prodalo in sedaj izdelke in produkte izdeluje s starimi stroji, kar podjetju vzame tudi več časa za posamezen proizvod, bi bila strategija skupnih vlaganj primerna, saj bi s tem podjetje Alukomen pri bistveno nižjih stroških lahko prišlo do boljših tehnologij in strojev. Z nakupom ali vzpostavitvijo dolgoročne povezave med dvema ali več partnerji je mogoče včasih zagotoviti hitrejšo rast podjetja, kot pa bi jo doseglo podjetje, če bi izbralo strategijo notranje rasti. Rezultat zunanjih strategij rasti je pridobivanje večje ekonomske moči na trgu. Podjetja se lahko združujejo ali povezujejo. Podjetje se lahko združi s slovenskim ali s močnim tujim podjetjem. Primer takih združitvev in spojitvev je slovensko podjetje Kolektor, ki je začelo sodelovati z ameriškim podjetjem v sorodni panogi. Podjetje Kolektor je s tem, ko se je združilo s tujim podjetjem, pričelo uporabljati boljše tehnologije in s tem dosegati večji tržni delež, boljše dobičke ter nižje stroške proizvodnje, prav tako je bilo vse opravljeno časovno hitreje. Sčasoma je podjetje odkupilo nazaj delež, ki ga je imelo v lasti ameriško podjetje in zopet postalo samostojno in konkurenčno.

Podjetje se lahko posluži tudi strategije združitve. Strategija združitve pomeni, da se dve samostojni podjetji povežeta v novo pravno osebo in pri tem integrirata svojo poslovno dejavnost na sorazmerno enakopravni osnovi.

Zgoraj navedene in opisane analize so le nekatere izmed strategij rasti podjetja, ki jih podjetja lahko izberejo, ko se odločajo o svoji prihodnosti. Iz navedenih analiz bi bilo najbolje, da podjetje Alukomen uporabi eno od zunanjih strategij podjetja in tako poskuša popraviti in izboljšati svoj trenutni položaj.

4.5 ANALIZA MAKROEKONOMSKEGA OKOLJA– PEST ANALIZA DRŽAVE

PEST analiza predstavlja politično-pravno okolje, ekonomsko okolje, socialno okolje in tehnološko okolje države, kamor želi podjetje seliti svojo proizvodnjo in svoje izdelke. Če želi podjetje povečati svojo prodajo tudi v tujini, mora izdelati vrsto analiz in s tem preveriti, ali se širitev podjetju sploh splača. V okviru vseh teh opazovanj morajo podjetja opazovati vse indikatorje, ki bi lahko pozitivno ali negativno vplivali na podjetje. Izdelala sem PEST analizo za avstrijski trg, za katerega sem se odločila zaradi njegove bližine in s tem povezanimi manjšimi transportnimi in logističnimi stroški. Prav tako je možno lažje nadzorovanje poslovanja iz matične države. Evropski trg je primeren za podjetja, ki si želijo poslovati tudi izven svoje domače države, saj podjetja niso več deležna uvozno/izvoznih restrikcij, kar je povzročilo članstvo v EU. Podjetje Alukomen je že poslovalo na tujem trgu, in sicer italijanskem trgu. Zaradi finančnih težav, s katerimi se podjetje sooča, poslovanje in obrat, ki ga ima podjetje Alukomen na italijanskem trgu, mirujeta,. Zato sem izdelala analizo samo za avstrijski trg, za katerega se bo podjetje morda v prihodnosti odločilo – PEST analizo in SWOT analizo. Iz analize vsakega okolja moramo na koncu izluščiti bistvene prednosti in slabosti.

4.5.1 POLITIČNO-PRAVNO OKOLJE

Avstrija ima kot ena najmočnejših evropskih držav izjemno stabilno politično situacijo. Je zvezna republika devetih dežel. Avstrija je članica EU (European Union) in EEA (European Economic Area). Kot polnopravna članica EU sodeluje v vseh sporazumih, katerih podpisnica je EU. Včlanjena je tudi v OECD (Organization for Economic Cooperation and Development). Glede na to, da je Avstrija, tako kot Slovenija, članica Evropske unije, prostega trgovinskega območja in članica organizacije WTO (svetovna trgovinska organizacija), so prepovedane vse restrikcije pri izvozu in uvozu v državo. Podjetja iz Evrope tako lahko prosto uvažajo svoje izdelke v Avstrijo, tu poslujejo ali imajo tu podjetja v obliki podružnih ali matičnih podjetij, prepovedane so vse carine, kvote ter druge omejitve. S tega vidika se podjetje Alukomen ne bi soočali z nobeno omejitve glede poslovanja. Gospodarska politika vlade je poleg ostalih nalog tudi izboljšati konkurenčnost gospodarstva ter dati podporo podjetništvu - izboljšanje pogojev financiranja in povečanje internacionalizacije – v ta sklop sodi tudi sodelovanje avstrijskih podjetij v tujini kot tudi sodelovanje tujih podjetij v Avstriji ter naložbe v infrastrukturo. Dobre prometne povezave in dobra prometna infrastruktura v državi prav tako pripomoreta k boljšemu poslovanju.

Morda ja največja vstopna ovira avstrijski ponos, ker si želijo, da je glavni poslovni jezik nemščina. Toda iz izkušenj in nasvetov podjetij, ki že poslujejo na avstrijskem trgu, se je bolje sporazumevati v dobri angleščini kot pa v polomljeni nemščini, ker so na to nemški in avstrijski poslovni partnerji zelo občutljivi.

4.5.2 EKONOMSKO OKOLJE

Najpomembnejši gospodarski sektorji Avstrije so bili leta 2014 trgovina na debelo in drobno, promet, nastanitvene in gostinske dejavnosti (22,8 %), industrija (22,1 %) ter javna uprava, obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialne storitve (17,7 %). Glavni izvozni partnerji so Nemčija, Italija in ZDA, glavni uvozni partnerji pa Nemčija, Italija in Švica. Finančna sredstva, ki jih v proračun EU prispeva Avstrija, se porabijo za financiranje programov in projektov v vseh državah EU, denimo za gradnjo cest, raziskovalne dejavnosti, varstvo okolja. Razvoj gospodarstva se zagotavlja s finančnimi sredstvi preko kreditnega bančnega sistema, kar zagotavlja večjo povezanost bank s podjetji. Podjetja tako lažje in hitreje dobivajo posojila za svoje poslovanje. Financiranje preko kapitalskega trga nima tako velike vloge kot na primer v Veliki Britaniji. Za Avstrijo je značilno tudi, da se lahko zadolžuje po izredno nizkih obrestnih merah, kar je posledica visokih bonitetnih ocen. Za Avstrijo je značilna tudi natančnost in visoka stopnja discipline pri izpolnjevanju obveznosti. Država spada v sam vrh plačilne discipline. BDP na prebivalca je v letu 2014 znašala 38.538 EUR. Navedeno dokazuje, da je kupna moč prebivalstva v Avstriji visoka, kar pozitivno vpliva na potrošnjo in priča o tem, da kljub temu, da je avstrijski trg močno konkurenčen, podjetja v večini dosegajo dobičke. Iz analiz ekonomskega okolja države lahko dobimo vpogled v to, kakšen je BDP na prebivalca, kar je indikator kupne moči v posameznem gospodarstvu. V Avstriji se podjetje lahko zadolžijo po nizkih obrestnih merah.

4.5.3 SOCIALNO OKOLJE

Analiza socialnega okolja je pomembna, saj s tem dobimo vpogled v način življenja tamkajšnjih prebivalcev, lahko ocenimo njihovo povpraševanje, njihove želje in nakupne navade, s tem lažje izdelamo trženjske analize, oglase in dobimo vpogled, kako pristopiti k oglaševanju. Avstrija šteje 8,2 milijona prebivalcev (ocena 2014). Uradni jezik je nemški (slovenski na Koroškem; hrvaški in madžarski na Gradiščanskem). Vera: Rimskokatoliška 74%, protestanti 5%, muslimani 4% in ostali 17%. Od skupno 8 milijonov prebivalcev Avstrije je 98 % nemško govorečega prebivalstva. Za poslovanje tujih podjetij v Avstriji je pomembna nemščina za uspešno in dobro poslovanje. Podjetje Alukomen si v tem primeru, če se odloči za poslovanje na avstrijskem trgu, mora pridobiti tržnike, ki govorijo nemško, saj bodo s tem enakovredni vsem domačim podjetjem. Mediji imajo pomembno vlogo pri oglaševanju in sporočanju. Stopnja kriminala je relativno nizka. Prav tako je dobro razvit zdravstveni sistem v Avstriji, o čemer priča tudi nizka stopnja umrljivosti. Prebivalci so, tako kot v večini razvitih državah, izrazito ekološko usmerjeni, iz tega naslova lahko podjetje Alukomen prepozna dobro tržno nišo in k svoji proizvodnji uvede poslovanje, ki sprejema in deluje v okvirih okoljskih standardov ter posluje na okolju prijazen način. Iz analize socialnega okolja podjetja zopet lahko prepoznajo prednosti. V primeru avstrijskega tržišča je ena ključnih prednosti večje število prebivalcev in s tem potencialno več povpraševanja v državi ter pomembna vloga medij v družbi.

4.5.4 TEHNOLOŠKO OKOLJE

Zagotavljanje tehnološkega napredka zahteva vlaganje tako v tehnično opremljenost, kot tudi vsak dan bolj pomembno vlaganje v človeške vire, se pravi povečevanje vlaganja v človeške vire, se pravi povečevanje znanja in usposobljenosti delovne sile. Vlaganji v eno ali drugo področje nista med seboj neodvisno povezana, saj visoka tehnologija zahteva visoko izobražene kadre.

Na današnji stopnji družbenogospodarskega razvoja je tehnološki napredek gibalo pozitivnih sprememb v tehnološkem okolju. Tehnološki napredek omogoča tudi, da so omenjene spremembe vse hitrejšje. Avstrija spada med tehnološko najbolj razvita gospodarstva in je tudi v Evropi med prvimi. Podjetje Alukomen mora pri širitvi na avstrijski trg vsekakor upoštevati, da prihaja v okolje, ki je tradicionalno usmerjeno v kakovost izdelkov in v zadnjem času (desetletjih) tudi izredno občutljivo na okoljevarstvene značilnosti proizvodov. Nevarnost za naše proučevano podjetje obstaja v tem, da v prihodnosti ne bi sledilo spremembam v tehnologiji, ki bi omogočala oziroma zagotavljala še večjo ekološko varnost proizvodov. Konkurenca, ki bi sledila tehnološko naravnanim spremembam tehnologije, bi dokaj hitro izrinila s trga podjetje Alukomen.

Ker je konkurenca na avstrijskem trgu izredno visoka in so zato nenehno veliki pritiski na nižanje cen, bo moralo naše izvozno podjetje uvajati take nove tehnologije, ki bodo omogočale nižje proizvodne stroške. Druga alternativna možnost je razvijanje tehnologij v smeri povečevanja boljše prepoznavnosti proizvodov od konkurenčnih izdelkov (diverzifikacija proizvodov). Kljub velikim pritiskom na znižanje stroškov in cen bo moralo naše izvozno podjetje v enaki meri skrbeti za kakovost in rast kakovosti. Temu cilju bodo morale slediti nujne spremembe tehnoloških rešitev. Vsak konkurent na avstrijskem trgu mora slediti visokim zahtevam potrošnikov po kakovostnih proizvodih. Med tehnološke značilnosti avstrijskega trga spada tudi visoka stopnja razvitosti IT in telekomunikacijske infrastrukture. Zato predstavlja za naše izvozno podjetje to tudi možnost prodaje preko interneta, ki iz leta v leto narašča. Prav tako to pomeni, da se oglaševanje podjetja Alukomen lahko v celoti preseli na internetne strani ter tako zmanjša stroške nespletnega oglaševanja.

4.6 SWOT ANALIZA

Ocenjujemo, da predstavljajo priložnost za naše podjetje na avstrijskem trgu stabilno politično in pravno urejeno okolje. K politični stabilnosti prispeva tudi izredno razvito ekonomsko okolje, kar kaže visok BDP na prebivalca. Nevarnost za naše podjetje bi predstavljala izredno visoka stopnja tehnološkega razvoja na avstrijskem trgu, saj bi morali vzdržati visoke pritiske konkurence. Obstaja tudi nevarnost, da se ne bi dovolj poglobili v zahtevno avstrijsko davčno zakonodajo. Nevarnost predstavlja tudi, da ne bi mogli izpolnjevati visokih zahtev avstrijske zakonodaje s področja trga dela in zaščite potrošnikov.

Priložnost za naše podjetje predstavlja tudi to, da se vključujemo na velik stabilen gospodarski trg brez večjih gospodarskih ciklov, kar je vsekakor dobra podlaga za dolgoročno načrtovanje. Priložnost predstavlja tudi visoka plačilna disciplina kupcev na avstrijskem trgu, kar nam omogoča dovolj zanesljivo načrtovanje denarnih tokov in s tem povezanega financiranja podjetja. Produkt, ki ga namerava naše podjetje tržiti na avstrijskem trgu predstavlja priložnost tudi zaradi tega, ker gre za nekakšno novost na avstrijskem trgu, poleg proizvodov pa bi nudili tudi storitve (svetovanje).

Avstrijski trg predstavlja tudi priložnost, ker gre za države s podobno kulturno tradicijo. Priložnost predstavlja tudi dejstvo, da gre na tržišču za upadanje prodaje substitutov (kovinsko in stavbno pohištvo). Ne smemo pozabiti, da gre za veliko, če ne največjo priložnost, saj gre za vstop na skupnem evropskem trgu, kjer trgovinskih, valutnih in številnih drugih ovir med državama praktično ni. Prednost je tudi bližina avstrijskega tržišča, možnost tesnejšega gospodarskega (poslovnega) sodelovanja in strateških povezav. Naše podjetje lahko vidi priložnost tudi v tem, da je sposobno hitro reagirati na morebitne vedno večje zahteve avstrijskih kupcev.

Prednosti in slabosti podjetja bomo ocenjevali predvsem po nekaterih ključnih kriterijih, kot so v primeru našega proučevanega podjetja: način financiranja, investicije, dosežena kakovost proizvodov, nivo cen za proučevani proizvod, obstoječi trgi, na katerih podjetje nastopa, kako hitro se podjetje prilagaja spremembam povpraševanja na trgu (zlasti sezonskim nihanjem), zmogljivosti podjetja z vidika možnosti sezonskega povečevanja prodaje, kreativnost, varstvo okolja in prepoznavnost podjetja v tujini.

Če ima podjetje glede na trenutno prodajo presežne zmogljivosti proizvodnje, je to vsekakor slabost podjetja, saj prekomerno obremenjuje preko visokih fiksnih stroškov cene in znižuje dobičkonosnost podjetja. Strategiji poslovanja bi podjetje tako lahko predvidevalo, da se razširi na nove trge. Če pa take priložnosti nima ali je ne more uresničiti, bo moralo poskrbeti za znižanje zmogljivosti ali prestrukturiranje proizvodnje.

Ker naše podjetje v tujini ni prepoznavno, sploh pa ne kot blagovna znamka, na trgu s tega vidika nima nobene prednosti, za to bi moralo podjetje izbrati strategijo usmeritve na določen ožji tržni segment (na primer samo eno panogo oziroma trži na tujem trgu samo en, dva izdelka in ne vseh).

Najtežja faza v procesu odločanja je opredelitev razvojnih problemov konkretnega podjetja. V ta namen moramo poznati celovito oceno položaja podjetja. Zadnja pol stoletja znano celovito ocenjevanje prednosti in slabosti na eni strani ter ocenjevanje priložnosti in nevarnosti iz zunanjega okolja na drugi strani poznamo kot analizo SWOT.

Ko se podjetja odločajo za vstop na nek nov, tuj ter konkurenčen trg, morajo temeljito razmisliti o vseh prednostih in slabostih, na katere bi podjetje lahko naletelo. Raziskovanje in delanje takih analiz ponavadi zahtevajo veliko časa (tudi do 2 leti), da se podjetje dokončno odloči kam naprej.

4.7 OGLAŠEVANJE

Če želimo, da je naše oglaševanje uspešno, moramo poznati ciljno starostno skupino. Ciljna starostna skupina so v primeru podjetja Alukomen starejše osebe, družine, samostojne osebe z lastnim dohodkom. Poznati moramo primerjalne stroške v različnih medijih. Poznati moramo kakšne so naše kreativne priložnosti ter kdaj jih uporabiti.

Preučiti moramo, kdaj in kje bo naš oglas dosegel potencialne stranke. Čas igra pri oglaševanju pomembno vlogo, zato moramo analizirati tudi čas, kdaj naj naš oglas posredujemo javnosti.

Oglaševanje se sčasoma in z uporabo vse bolj intenzivne in napredne tehnologije spreminja. Zato menim, da je najboljši način oglaševanja internet, torej spletno oglaševanje. Pri ne-spletnem oglaševanju nikoli ne vemo, kako učinkoviti smo in kako učinkovito je naše oglaševanje. Pogosto se zgodi, da ljudje niso navdušeni nad pošiljanjem kuponov, reklam. To je eden izmed razlogov, zakaj se podjetju splača zmanjšati ne-spletno oglaševanje in zmanjšati stroške, ki so temu namenjeni, ter povečati spletno oglaševanje. Prednost spletnega oglaševanja je v tem, da pri tem vidimo kako uspešni smo. Cilj oglasa danes ni več pridobiti stranko, temveč tudi pridobiti informacije o strankah. Podjetja tako lažje oblikujejo svoje dolgoročne načrte in proizvode, ki so narejeni tako, da strankam odgovarjajo.

Oglaševanje v veliki večini poteka preko masovnih sredstev javnega obveščanja, kot so časopisi, revije, radio, televizija, svetovni splet. Poleg vseh masovnih medijev, menim, da je dobro ubrati tudi neposredno trženje, torej stik z javnostjo in osebno prodajo. Osebna prodaja je neposredno komuniciranje med proizvajalcem in potrošnikom. Podjetje lahko svoje izdelke predstavi širši javnosti in potencialnim kupcem tudi na raznih dogodkih, sejnih in jih s tem pritegne k nakupu. Poleg oglaševanja je pomemben tudi odnos podjetja z mediji. Pri odnosu z javnostjo je potrebno vedeti, da so mediji precej svobodni in samostojni in lahko o podjetju pišejo karkoli. Odnose z mediji lahko podjetje vzpostavi tako, da naredi seznam medijev, ki imajo pristop do javnosti podjetja. Pomemben je tudi stik z mediji, novinarji. Kadar podjetje proizvede nekaj novega ali se v podjetju dogaja kakšen pomemben dogodek, lahko novinarje povabi. Ključno v času masovnih medijev je, da novinarjem vzpodbudimo zanimanje za naše podjetje in ne takojšnje objave članka. Pomembno je tudi, da podjetje vzdržuje stike z mediji. Priporočljivo je, da podjetje vsaj enkrat na tri mesece uporabi koristne in korektne informacije, ki morajo biti za medije zanimive in ne smejo biti umetno proizvedene.

4.8 KONKURENČNA ANALIZA

Podjetij na slovenskem trgu, ki se ukvarjajo s podobno dejavnostjo kot podjetje Alukomen, je kar nekaj (ADK d.o.o., Alpron – CRO, Autocon, Kovinopasarstvo Dolinšek, Klemaks Metal d.o.o. in druga). Našteta so podjetja, ki so najmočnejša na slovenskem trgu v tej panogi. Nekatera podjetja tudi izvažajo svoje proizvode, največ na Balkan in sosednjo Avstrijo. Konkurenčne prednosti podjetja Alukomen so predvsem v tem, da gre za podjetje z dolgo tradicijo in podjetje, ki je med kupci, predvsem na primorskem, že dolgo znano. Prednost podjetja se kaže tudi v tem, da podjetje poleg svojih izdelkov nudi tudi storitve – projektiranje, inženiring in tehnično svetovanje. Nekatera podjetja, ki delujejo v tej panogi, so konkurenčna tudi zaradi svojih dodatkov, ki jih nudijo in uvajajo tako na izdelke kot tudi pri storitvah. Kot primer lahko vzamemo podjetje Gorenje, ki je svojo tržno nišo videlo v Swarovski kristalih, kot dodatkih za na hladilnik. Tudi podjetje Alukomen, se lahko od svoje konkurence loči po inovativnosti in iznajdljivosti, na svoje izdelke lahko doda kakšne novosti in s tem pritegne dodatne kupce.

Glavni dve obliki konkurenčnosti sta nedvomno nižja cena in diferenciacija proizvodov. Pri analizi konkurence se je treba vprašati, kaj je tisto, kar kupca pritegne pri našem podjetju in ne tisto, kar ga pritegne pri konkurenčnih podjetjih. Podjetje lahko kupce pridobi le, če jim ponuja nekaj, kar pri konkurentih še ne more pridobiti oziroma ne more pridobiti na zelen način (na primer dovolj hitro). Ali če to lahko dobijo pri konkurentih, vendar le po višji ceni. V primeru nižje cene, si v očeh kupca ustvarimo nek privlačnejši položaj na trgu v primerjavi s konkurenti. Naštela bom nekaj načinov in oblik diferenciacije proizvodov, ki pomagajo podjetju, da presegajo svoje konkurenčne partnerje.

- Diferenciran proizvod in storitev. Kupec dobi v podjetju takšen proizvod, ki si ga želi ter ga ne more pridobiti pri konkurentih. Torej podjetje mora v nečem izstopati od konkurentov.
- Celovita ponudba. Podjetje se od drugih razlikuje v tem, da kupcu poleg določenega proizvoda ponuja še neke podporne storitve ali proizvode. Na primer brezplačen transport, montaža, kar podjetje Alukomen že počne in s tem dosega konkurenčnost.
- Hitro zadovoljevanje potreb kupcev. Hiter odziv podjetja je danes nujen, saj v večini primerov kupci za proizvod ali storitev niso pripravljeni čakati. Hitrejša dobava ali izdelava naročila pomeni neko obliko diferenciacije in s tem vpliva na privabljanje dodatnih kupcev oziroma rast tržnega deleža.
- Prilagodljivo zadovoljevanje posebnih potreb kupcev. Vse pomembnejša oblika diferenciacije je dandanes tudi zadovoljevanje tistih posebnih potreb kupcev, s katerimi konkurenti ne želijo ali ne zmorejo zadovoljiti potreb kupcev. Podjetje se na primer lahko odloči za uvedbo spletne aplikacije, kjer kupci sami izdelajo izdelek po svojih željah in svojih merah ter ga potem naročijo. Ko podjetje prejme naročilo, izdela točno tak proizvod, kot ga je izoblikoval

kupec. V današnji konkurenci je tako poslovanje in take zahteve strank ključne in vse bolj pogoste.

- Ugled oziroma podoba podjetja. Podjetje se od konkurentov razlikuje po ugledu oziroma po podobi. Vse bolj v ospredje prihaja okoljevarstveno ravnanje podjetij in poslovanje v skladu z okoljevarstvenimi standardi.

Prav tako mora podjetje, če želi biti konkurenčno dosegati določeno kakovost in s tem premagovati konkurente v panogi. Proizvod mora biti funkcionalen, skladen s standardi, zanesljiv, poseben, trajen, zmožen popravila, estetski.

4.9 PORTERJEVA ANALIZA

V okviru Porterjeve analize se analizira kupce, torej kdo so oziroma bi v bodoče lahko bili naši ciljni kupci.

Naši ciljni kupci so predvsem ekološko usmerjeni ljudje, potrošniki v trgovinah, družine, podjetniki, podjetja. Naši ciljni kupci cenijo okolju prijazne izdelke, ki se lahko in hitro reciklirajo in so za trajno uporabo. Naš proizvod bi izbrali, ker je na trgu nekaj novega, svežega. Naše izdelke bi ob posebnih dneh in priložnostih, na sejmišjih promovirali. Na izdelkih bi lahko pisala kakšna lepa misel in vest, posvetilo, da ljudem polepša dan. Tako kot to tradicijo uporablja Jana, ki na svojih plastenkah piše lepe misli. Pomembno je, da vemo kako se našim kupcem najhitreje in najbolj učinkovito približamo., npr. s promocijo na večjih dogodkih, obiskanih središčih. Steklarska dela lahko podjetje Alukomen prav tako obogati z raznimi dekoracijami, mislimi in verzi ter se tako približa mlajši populaciji, družinam in mladostnikom.

5 ZAHVALA

Zahvaljujemo se Javnemu skladu Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendij, Evropski uniji in drugim za priložnost, da med študijem pridobimo praktične izkušnje. Da smo projekt lahko izvedli, gre zahvala najprej družbi Alukomen holding d.d., predvsem imamo tukaj v mislih gospoda Branka Terčona in našo delovno mentorico Ivanko Grmek. Kljub vsem težavam, s katerimi se v družbi soočajo, so si vzeli čas in nam študentom dali priložnost, da se učimo na njihovem primeru in poskušamo kaj prispevati k reševanju podjetja. Upamo, da bodo postopki, ki potekajo, razrešeni pravično in bo Alukomnu uspelo.

Zahvalili bi se radi tudi našim ostalim mentorjem, in sicer delovnemu mentorju, odvetniku Romanu Završku, ki si je vedno vzel čas in nas obogatil z marsikatero praktično izkušnjo s področja odvetništva; prof. dr. Mihi Juhartu, da je prevzel vlogo mentorja v našem projektu in nas usmerjal; še posebej pa doc. dr. Gregorju Dugarju, ki je bil vedno pripravljen svetovati in pomagati, tudi če je to pomenilo večurno brskanje po zakonodaji in premlevanje možnih pravnih rešitev.

Zahvaliti se želimo tudi gospe Darji Rabzelj ter gospe Maruši Veber, da sta prevzeli koordinacijo projekta in sta nas prijazno opominjali na roke ter potrpežljivo popravljali naše napake.

Zahvala gre končno tudi vsem ostalim koordinatorjem in drugim sodelavcem, ki so omogočili izvedbo projekta.

6 VIRI IN LITERATURA

6.1 MONOGRAFIJA

Androjna Vilko in Kerševan Erik: Upravno procesno pravo: upravni postopek in upravni spor – Predelana in dopolnjena izdaja. Ljubljana: GV Založba, 2006;

Brenčič Makovec Maja, Pfajfar Gregor, Rašković Matevž: Mednarodno poslovanje: kalkulacije z rešenimi primeri, Ljubljana: Ekonomska fakulteta 2013;

Čater Tomaž, Lahovnik Matej, Pučko Daniel: Strateški management 2, Ljubljana: Ekonomska fakulteta 2011;

Jaklič Marko: Poslovno okolje podjetja, Ljubljana: Ekonomska fakulteta 2005;

Rusjan Borut: Management proizvodnih in storitvenih procesov, Ljubljana: Ekonomska fakulteta 2013.

Šturm Lovro, Komentar Ustave Republike Slovenije. 1. ponatis. Kranj : Fakulteta za državne in evropske študije, 2010.

6.2 ZAKONODAJA

Obligacijski zakonik (OZ), Ur. l. RS, št. 83/01, 28/06 – Odl. US, 40/07

Zakon o davčnem postopku (ZDavP - 2), Ur. l. RS, št. 117/06, 24/08 – ZDDKIS, 125/08, 110/09, 1/10 – popr., NPB3, 43/10, 97/10, 32/12, 94/12, 101/13 - ZDavNepr, 111/13, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)
Ur. l. RS, št. 126/07, 40/09, 59/09, 52/10, 26/11, 87/11 – ZPUOOD, 23/12 – Odl. US, 47/13, 100/13, 10/15, popr.

Zakon o pravdnem postopku (ZPP), Ur. l. RS, št. 26/99, 96/02, 58/03 – Odl. US, 2/04, 2/04 – ZDSS – 1, 69/05 – Odl. US, 90/05 – Odl. US, 43/06 – Odl. US, 52/07, 45/08 – Zarbit, 45/08, 111/08, 57/09 – Odl. US, 12/10 Odl. US, 50/10 Odl. US, 107/10 – Odl. US, 75/12 – Odl. US, 40/13 – Odl. US, 92/13 – Odl. US, 10/14 – Odl. US, 48/15 – Odl. US

Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), Ur. l. RS, št. 80/99, 70/00, 52/02, 73/04, 119/05, 24/06, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13

Zakon o upravnem sporu (ZUS), Ur. l. RS, št. 105/06, 107/09 – Odl. US, 62/10, 98/11 – Odl. US, 109/12